

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA MIASTA MŁAWA
NA LATA 2021 – 2025**

Spis treści

WSTĘP.....	3
1. PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1.1. PODSTAWY PRAWNE DOKUMENTU	5
1.2. STRUKTURA I METODOLOGIA OPRACOWANIA	7
2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	10
2.1. ZASOBY NA TERENIE MIASTA.....	22
3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	24
3.1 PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE MOPS	24
3.2. PROBLEM UBÓSTWA	28
3.3. PROBLEM BEZROBOCIA.....	30
3.4. PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH.....	32
3.5. PROBLEM BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH.....	40
3.6. PROBLEM UZALEŻNIEŃ	47
3.7. PROBLEM PRZEMOCY W RODZINE.....	50
3.8. BEZDOMNOŚĆ	53
3.9. PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE MIESZKAŃCÓW	55
3.10. ANALIZA SWOT	61
3.11. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	63
4. PLAN DZIAŁAŃ.....	65
4.1. MISJA	65
4.2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	65
4.3. WDRAŻANIE I MONITORING STRATEGII	77
5. UWAGI KOŃCOWE.....	78
6. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW	79
7. SPIS WYKRESÓW I TABEL	80
ANEKS	82

WSTĘP

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 jest wieloletnim dokumentem programowym mającym istotne znaczenie dla poprawy jakości życia i zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom Miasta Mława, w szczególności grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Obowiązek opracowania i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

W mieście istnieje potrzeba utworzenia spójnego systemu wspierania osób i rodzin, który umożliwi skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej.

Coraz częściej spotykamy się z ludźmi, którzy nie potrafią poradzić sobie z problemami życiowymi. Do najczęstszych słabości w naszym mieście należą między innymi: bezrobocie, uzależnienia, niezaradność życiowa, problemy osób starszych i niepełnosprawnych. Problemy te mogą być przyczyną frustracji i załamań psychicznych. Niezbędna jest pomoc w rozwiązywaniu zarówno nagłych sytuacji kryzysowych, jak i codziennych życiowych spraw. Osłabiła się w społeczeństwie wrażliwość na problemy drugiego człowieka. Każdy indywidualnie boryka się ze swoimi kłopotami, powoli odizolowując się od pozostałych członków społeczeństwa. Ludzie nie mają poczucia przynależności do danej wspólnoty, nie identyfikują się z własną społecznością lokalną.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek - jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, rodziny, jak też grupy społecznej jako całości.

W opracowaniu wskazano kierunki działań samorządu lokalnego w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej. Opracowując strategię uwzględniono współpracę instytucji rządowych, samorządowych, Kościoła i organizacji pozarządowych.

Strategia jest zgodna z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Uszczegóławia cele Strategii Rozwoju Miasta Mławy do roku 2025 z perspektywą do

roku 2035, a także zgodna jest z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mławskim na lata 2021 – 2025.

Przy konstruowaniu dokumentu dotyczącego rozwiązywania lokalnych problemów społecznych zastosowano zasady odnoszące się do rozwiązywania problemów społecznych stosowane w Unii Europejskiej.

Założeniem polityki społecznej Unii Europejskiej jest podejmowanie działań związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, a głównie stworzenie systemu zabezpieczenia społecznego.

Strategia pozwoli na racjonalne prowadzenie lokalnej polityki społecznej, a także wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz Miasta.

1. PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII

1.1. PODSTAWY PRAWNE DOKUMENTU

Przy opracowywaniu Strategii wzięto pod uwagę następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje i zasady udzielania świadczeń.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.) dotyczy między innymi zasad współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2133 z późn. zm.) reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573 z późn. zm.). dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329) określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń zdrowotnych i instrumentów polityki na rzecz rodziny.
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 611) reguluje zasady i formy ochrony praw lokatorów oraz zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.) określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i ich wypłacania.
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.) reguluje zasady przyznawania świadczeń wychowawczych na dzieci „500+”.
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685). W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym, zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki

zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.) określa zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) określa zasady przeciwdziałania narkomanii.
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.) określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.) określa m. in. warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zasady i tryb finansowania świadczeń, zasady obowiązkowego i dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) reguluje zasady wspierania i pracy z rodziną, omawia organizację pomocy i wychowania dziecka, pieczę zastępczą, pomoc dla osób usamodzielnionych, określa zadania administracji publicznej we wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r., poz. 1327 z późn. zm.) reguluje między innymi zasady przyznawania pomocy materialnej dla uczniów.
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021r. poz. 423 z późn. zm.) określa zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ustalania składek na ubezpieczenie społeczne oraz podstawy ich wymiaru.
- Uchwała Nr XXII/315/2020 Rady Miasta Mława z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Miasta Mława z Organizacjami Pozarządowymi i Podmiotami Wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021.

- Dokumenty międzynarodowe Rady Europy dotyczące praw obywatelskich, politycznych, społecznych, gospodarczych to: Europejska Konwencja Praw Człowieka przyjęta w 1950 r. w Strasburgu, Europejska Karta Społeczna z 1961r.,
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej Dla Polski zawiera diagnozę sytuacji społecznej w Polsce pod kątem czynników wpływających na zjawisko wykluczenia społecznego.
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku,
- Polityka Społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność.

1.2. STRUKTURA I METODOLOGIA OPRACOWANIA

Strategia jest dokumentem nadrzędnym, który integruje przyjmowane przez gminę programy i projekty działań w sferze społecznej. Przygotowana została na podstawie dokumentacji będącej w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mławie oraz w oparciu o informacje uzyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, instytucji współpracujących i współdziałających w obszarze polityki społecznej na terenie Miasta Mława.

Dokument zawiera: diagnozę sytuacji społecznej, plan działań, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Niniejszy dokument dużą wagę przywiązuje do konieczności realizacji zasad sprawiedliwości społecznej i solidarności społecznej. Uwzględnia również zasadę ochrony godnej egzystencji, działań prewencyjnych oraz aktywizacyjny wymiar wsparcia społecznego.

Punktem wyjścia była analiza sytuacji SWOT polegająca na identyfikacji słabych i mocnych stron istniejących metod rozwiązywania problemów społecznych, pozwalająca określić szanse i zagrożenia w otoczeniu.

Istotnym elementem było przygotowanie ankiet i rozesłanie ich do instytucji współdziałających w obszarze polityki społecznej oraz przekazanie mieszkańcom miasta Mława. Ankieta dostępna była również na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mławie w wersji online do wypełnienia. Wyniki badań z ankiety zostały wykorzystane przy opracowywaniu niniejszego dokumentu.

Strategia ma charakter otwarty, może być ciągle aktualizowana, udoskonalana i mogą być modyfikowane kierunki i sposoby jej realizacji.

Przyjęcie i realizacja dokumentu doprowadzić ma do realizacji głównego celu pomocy społecznej, a więc umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby

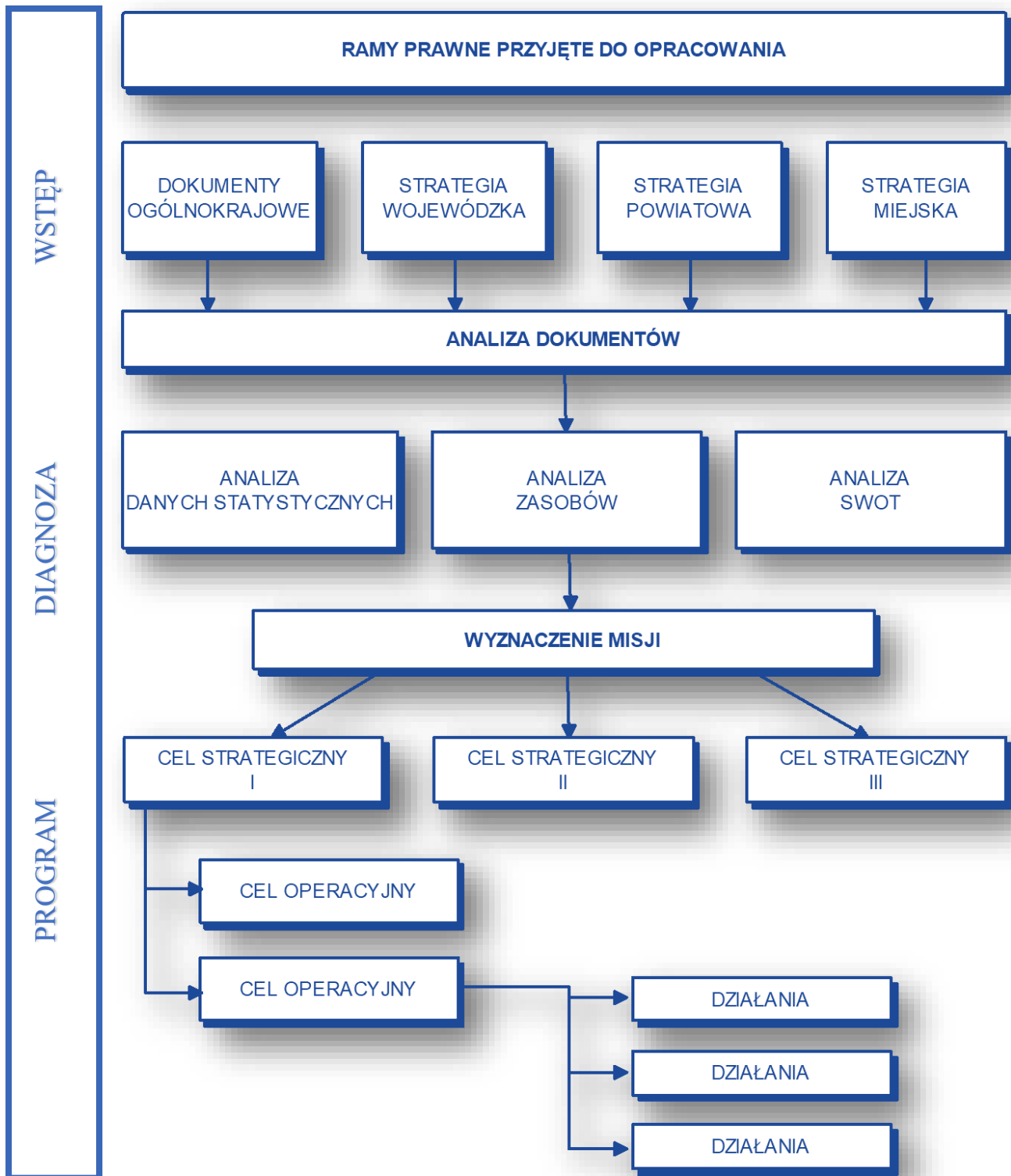
i możliwości, a także włączenia wszystkich podmiotów, chcących działać na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w realizację zadań zaplanowanych w Strategii.

Prace nad przygotowaniem projektu Strategii prowadzone były przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mławie, którymi koordynowała Dorota Kaczorek – Magdalińska - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mławie. Perspektywa czasowa obowiązywania Strategii została wyznaczona do 2025 roku.

Planowość działań w sferze społecznej zakłada, że programy działań będą przyjmowane również w następnych latach tak, aby zapewnić ciągłość planowania strategicznego i realizację wytyczonych przez niniejszą Strategię celów w oparciu m.in. o takie dokumenty jak:

- Strategię Rozwoju Miasta Mława do roku 2025 z perspektywą do roku 2035,
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Mława na rok 2021,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Mława na lata 2019 – 2023.

METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Sytuacja demograficzna

Miasto Mława położone jest w północnej części woj. mazowieckiego w odległości 130 km od Warszawy przy drodze krajowej Nr 7.

Liczba mieszkańców Miasta Mława wykazuje tendencje spadkową, co obrazuje poniższy wykres. Zmniejszyła się o 303 osoby na przełomie lat 2016-2020. Spadek dotyczy zarówno liczebności kobiet jak i mężczyzn. Na dzień 31.12.2020r. większość stanowiły kobiety - 52,8% ogółu mieszkańców.

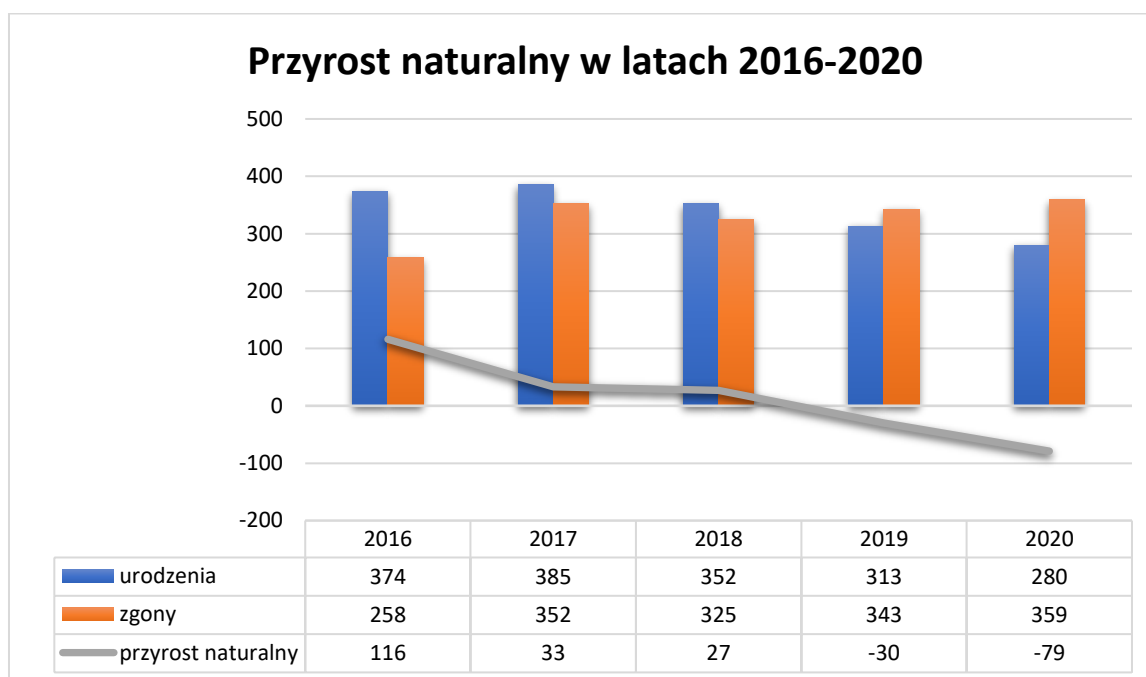
Wykres 1. Liczba mieszkańców Miasta Mława w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Mławie

Na spadek liczby ludności na terenie Miasta Mława wpływ ma przede wszystkim ujemny przyrost naturalny. Świadczy o tym większa liczba zgonów niż urodzeń co dokładnie obrazuje powyższy wykres przedstawiający dane za lata 2016-2020. Wpływ na taki stan rzeczy ma także migracja osób do innych większych miast i za granicę w celu podjęcia pracy zarobkowej.

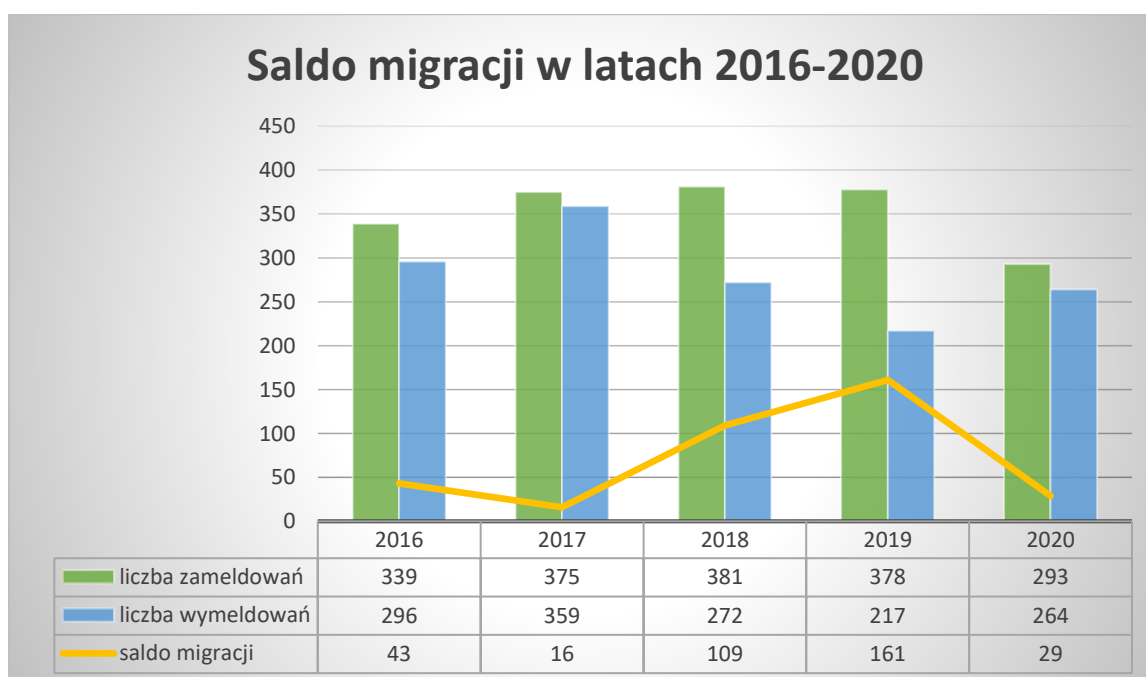
Wykres 2. Przyrost naturalny na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Mławie

Analizując powyżej przedstawiony wykres 2 należy wskazać, iż najniższy przyrost naturalny zanotowano w roku 2020 tj. -79, natomiast najwyższy w roku 2016 tj. +116.

Wykres 3. Saldo migracji na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Mławie

Na podstawie danych dotyczących migracji na obszarze miasta na przestrzeni lat 2016-2020 można zauważyć, że w okresie od 2017 r. do 2018 r. zanotowano dodatnie saldo migracji, co świadczy o większej liczbie zameldowań niż wymeldowań na danym terenie, natomiast od 2019 r. zanotowano tendencję spadkową (wykres 3). Poprzez migracje rozumie się stałą lub czasową zmianę miejsca pobytu. Saldo migracji ma istotny wpływ na wysokość populacji danego obszaru.

Wykres 4. Struktura wiekowa mieszkańców Miasta Mława w latach 2016-2020

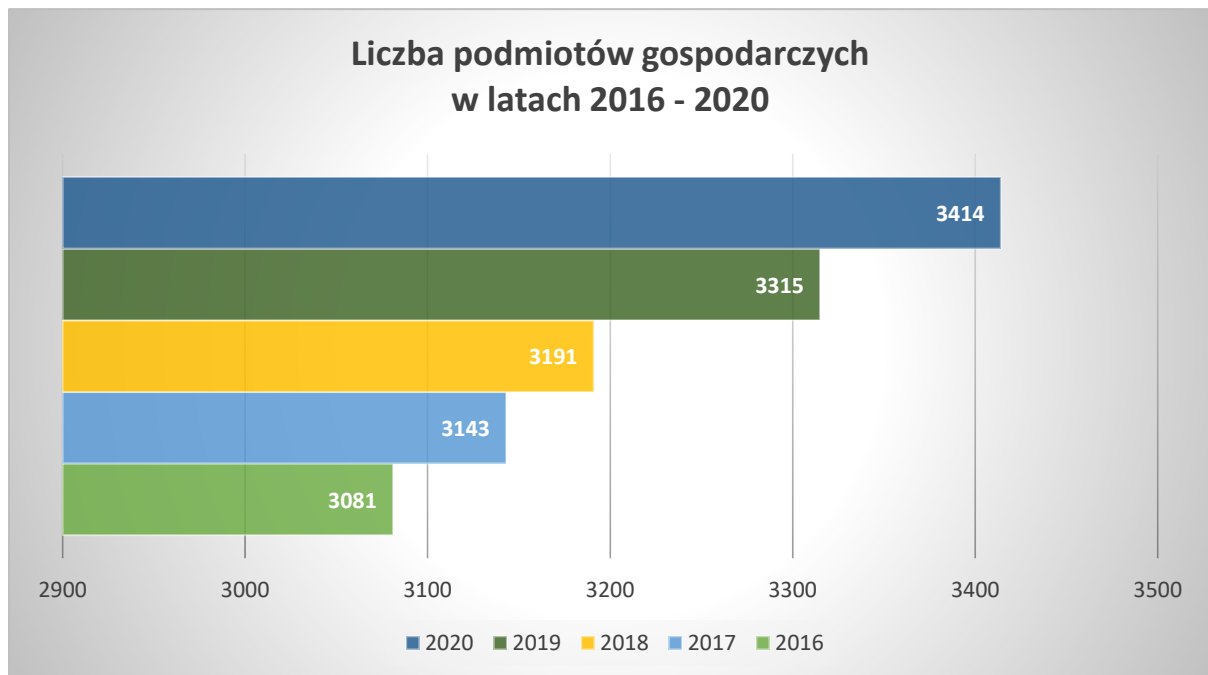
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Mławie

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020 na uwagę zasługuje znaczny spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, natomiast wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym co negatywnie świadczy o sytuacji demograficznej na terenie miasta. Wyraźnie można zaobserwować proces starzenia się społeczeństwa. Wzrost liczby osób starszych wiąże się z koniecznością zaspokojenia rosnących potrzeb tej grupy społeczeństwa, głównie w zakresie opieki socjalnej i zdrowotnej.

Rynek pracy

Duży wpływ na rozwój gospodarczy miasta mają podmioty gospodarcze. Przyczyniają się do wprowadzenia nowych produktów i usług na rynek oraz tworzą nowe miejsca pracy. Większość podmiotów funkcjonowała w sektorze prywatnym.

Wykres 5. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Z analizy powyższego wykresu wynika, iż na terenie Miasta Mława wzrosła liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na przełomie lat 2016-2020 o 333 podmioty gospodarcze. Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności najwięcej firm świadczyło usługi handlu hurtowego i detalicznego, naprawę pojazdów samochodowych włączając motocykle. W dalszej kolejności należy wskazać budownictwo oraz transport i gospodarkę magazynową.

Tabela 1. Rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

rok \ rodzaj działalności	2016	2017	2018	2019	2020
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo	72	75	76	82	75
Przemysł, budownictwo	605	633	651	701	745
Pozostała działalność	2404	2435	2464	2532	2594

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

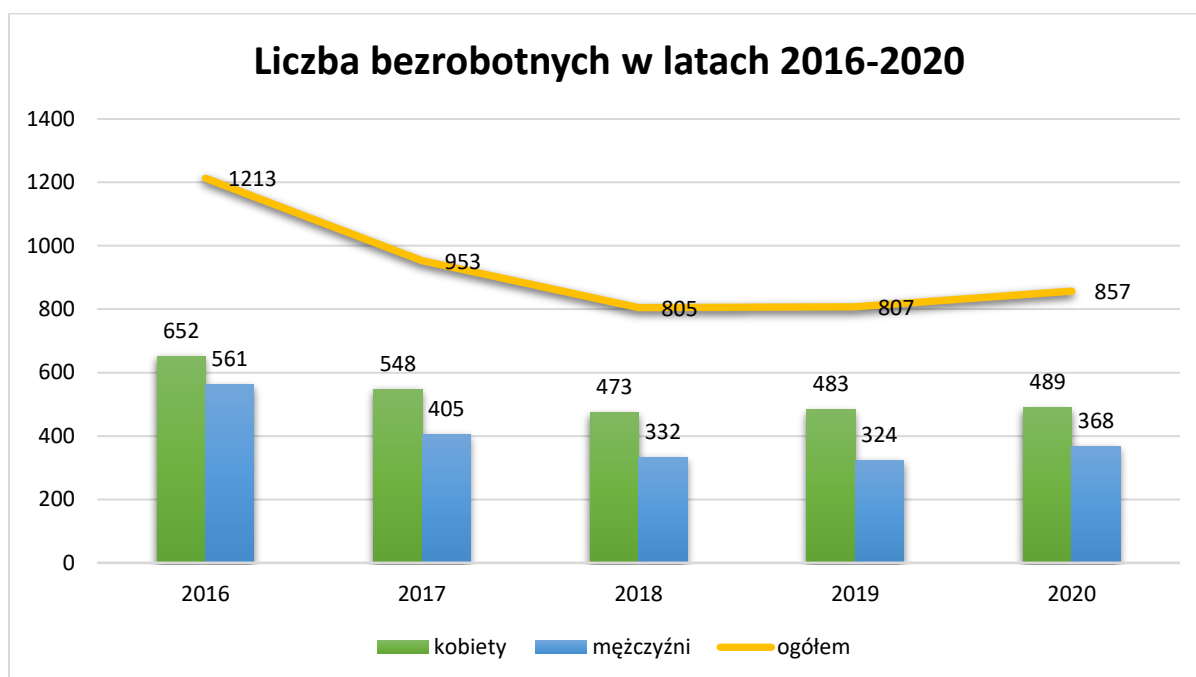
Na pozostałe działalności składają się: handel, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi.

Do największych przedsiębiorstw na terenie Miasta Mława można zaliczyć m.in.: LG Electronics Mława spółka z o.o., Dong Yang Electronics Sp. z o. o., Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Zakład Drobiarski WIPASZ.

Kondycja rynku pracy również odgrywa ważną rolę w rozwoju Miasta Mława. Na terenie miasta występuje problem bezrobocia. Na dzień 31.12.2020 r. stopa bezrobocia w powiecie mławskim osiągnęła poziom 6,2% i jest mniejsza o 0,6% niż w grudniu 2019 r.

Poniżej przedstawiono wykres dotyczący liczby osób bezrobotnych w latach 2016 – 2020 na terenie Miasta Mława.

Wykres 6. Bezrobocie na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Mławie

Analizując dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie na uwagę zasługuje spadkowa tendencja dotycząca liczby osób bezrobotnych utrzymująca się do roku 2018. Natomiast od roku 2019 liczba osób bezrobotnych stopniowo rosła. Kobiety stanowiły większość ogółu osób zarejestrowanych ze statusem bezrobotnych. Rozpatrując szczegółowo aspekt bezrobocia, należy wskazać, iż największą liczbę ogółu stanowią osoby bez prawa do zasiłku oraz osoby długotrwale bezrobotne. W przeważającej części są to kobiety.

Tabela 2. Status osób bezrobotnych na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

Rok		2016	2017	2018	2019	2020
Wyszczególnienie						
Bezrobotni z prawem do zasiłku		189	184	181	163	176
w tym:	Kobiety	100	118	118	99	106
	Mężczyźni	89	66	63	64	70
Bezrobotni bez prawa do zasiłku		1024	769	624	644	681
w tym:	Kobiety	552	430	355	384	383
	Mężczyźni	472	339	289	260	298
Bezrobotni, którzy podjęli pracę		1585	1266	1118	1064	928
w tym:	Kobiety	763	623	575	530	514
	Mężczyźni	822	643	543	534	414

Długotrwale bezrobotni		625	447	337	314	359
w tym:	Kobiety	356	256	201	198	228
	Mężczyźni	269	191	136	116	131

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Mławie

W Mławie funkcjonuje również „szara strefa” czyli możliwość zatrudnienia „na czarno”. Rozmiar tego zjawiska jest trudny do ustalenia. Dostrzegany jest również przez pracowników socjalnych MOPS podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych.

Gałęzią gospodarki najsilniej rozwiniętą w Mławie jest przemysł elektroniczny, następnie obuwniczy oraz przemysł spożywczy. Mława pełni funkcję ośrodka usługowo-produkcyjnego dla całego powiatu.

Sytuacja mieszkaniowa

Zgodnie z założeniami Polityki Mieszkaniowej Miasta Mława na lata 2017-2021 celem polityki mieszkaniowej jest stworzenie wszystkim mieszkańcom Mławy lepszego dostępu do godnego i satysfakcjonującego mieszkania, odpowiednio do różnego poziomu potrzeb i dochodów, uwzględniając możliwości wspólnoty samorządowej Mławy.

Zasoby gminy i warunki mieszkaniowe ludności w znacznym stopniu wpływają na jakość życia społecznego. Budynki mieszkalne znajdujące się na terenie miasta pozostają w dyspozycji gminy, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, osób fizycznych.

Coraz większa liczba mieszkań jest również wyposażona w urządzenia techniczno-sanitarne, co jest związane z jednej strony z oddawaniem do użytku nowych mieszkań, w których są one podstawowym standardem, a z drugiej – z remontami dokonywanymi przez indywidualnych użytkowników i inwestycjami samorządów lokalnych.

Tabela 3. Mieszkania komunalne i socjalne na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Wyszczególnienie					
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	582	576	682	591	574
w tym mieszkań socjalnych	110	87	74	78	104
Liczba wniosków złożonych o przydział mieszkania komunalnego z zasobów gminy	258	49	76	90	120

Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	76	76	78	9	7
---	----	----	----	---	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Mławie

W Mieście Mława zmniejszyła się liczba mieszkań komunalnych na skutek przekształcenia lokali komunalnych na lokale socjalne i konieczności wyłączenia z użytkowania lokali o złym stanie technicznym, a zwiększyła się liczba mieszkań socjalnych z powodu wybudowania nowych lokali, co obrazuje powyższa tabela. Wskazać należy, iż wyraźnie spadła liczba złożonych wniosków o przydział mieszkania komunalnego z zasobów gminy w 2020 r. w stosunku do 2016 r.

Mieszkańcy miasta, którzy posiadają niskie dochody, mogą ubiegać się o pomoc w formie dodatku mieszkaniowego i dodatku energetycznego. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobie posiadającej prawo do zajmowanego lokalu i jeśli średni miesięczny dochód w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekracza: 175,00 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym, 125,00 % tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym. Kwota najniższej emerytury od 1 marca 2021 roku wynosi 1 250,88 zł. W poniższej tabeli zauważa się spadek liczby gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych.

Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne w latach 2016-2020

Rodzaj świadczenia	Liczba gospodarstw domowych w latach 2016-2020				
	2016	2017	2018	2019	2020
Dodatki mieszkaniowe	543	507	497	466	462
Dodatki energetyczne	137	101	91	81	80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Warunki, w jakich ludzie mieszkają, stanowią nie tylko wyznacznik ich statusu społecznego i materialnego, ale także jeden z głównych czynników determinujących jakość ich życia.

W celu poprawy warunków mieszkaniowych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie w partnerstwie z Urzędem Miasta, Zarządem Wspólnoty Mieszkaniowej, Towarzystwem Budownictwa Społecznego i mieszkańcami budynków przez kilka lat realizował projekt „Przyjazny Dom” dotyczący remontu klatek schodowych i korytarzy w budynkach mieszkalnych.

Głównym celem projektu było aktywizowanie środowiska lokalnego i uwrażliwienie na potrzebę dbania o czystość, estetykę i bezpieczeństwo w swoim miejscu zamieszkania. W 2020 r. projekt nie był realizowany.

Bezpieczeństwo mieszkańców

O stan bezpieczeństwa mieszkańców Mławy dbają przede wszystkim: Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Straż Miejska działająca w strukturach Urzędu Miasta, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Powiatowy Inspektorat Weterynarii, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego. Obszar działań ww. instytucji obejmuje bardzo szerokie spektrum zagadnień związanych z ochroną życia, zdrowia i mienia ludności, majątku publicznego, a także ustroju i suwerenności państwa. Działania te są ukierunkowane w szczególności na wszelkie przejawy naruszania prawa przez mieszkańców, pożary, klęski żywiołowe oraz inne miejscowe zagrożenia spowodowane siłami natury lub działalnością człowieka, jak również czynnikami szkodliwymi i uciążliwymi dla zdrowia, w tym choroby zakaźne i zawodowe.

W analizowanym okresie widoczny jest wzrost przestępstw popełnionych w różnych sytuacjach, co obrazuje poniższa tabela dotycząca liczby przestępstw i zatrzymań.

Tabela 5. Przestępstwa i zatrzymania na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

Nazwa		Rok				
		2016	2017	2018	2019	2020
Ogólna liczba przestępstw		362	428	423	416	461
w tym:	popołnione w stanie nietrzeźwym	86	73	74	76	94
	zabójstwa	1	1	1	4	0
	gwałty	5	8	2	4	1
	rozboje	3	6	3	9	5
	kradzież z włamaniem	65	81	127	74	138
	kradzież mienia	61	76	64	101	77
	uszkodzenie mienia	54	69	43	47	47
	bójki i pobicia	13	19	10	8	5
	przestępstwa narkotykowe	53	76	76	69	88

	przemoc (znęcanie się nad rodziną)	21	19	23	24	6
Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia		88	58	66	67	52
Liczba przestępstw popełnionych przez osoby dorosłe i nieletnie z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii		53	76	76	69	88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP w Mławie

Oceniając stan bezpieczeństwa publicznego w Mieście Mława w 2020 roku należy podkreślić, że w omawianym okresie według danych Komendy Powiatowej Policji w Mławie ogólna liczba przestępstw wyniosła 461, co daje zwiększenie od roku 2016 w liczbie 99 wykroczeń. Odnotowano wzrost przestępczości w wybranych kategoriach pospolitych przestępstw - popełnione w stanie nietrzeźwym, popełnionych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W okresie 2020 roku zwiększyła się na terenie Miasta liczba kradzieży z włamaniem. Do negatywnych elementów z zakresu bezpieczeństwa publicznego należy zaliczyć przestępczość narkotykową.

Ochrona zdrowia

Usługi zdrowotne stanowią bardzo ważną kategorię usług społecznych, która w istotny sposób wpływa na zdrowotność społeczeństwa. Zasadniczym elementem opieki zdrowotnej w Polsce są obecnie lekarze pierwszego kontaktu, realizujący podstawową opiekę zdrowotną (POZ), w której zawiera się leczenie oraz profilaktyka chorób, rehabilitacja, orzekanie o stanie zdrowia, a także zapewnienie opieki pielęgniarki środowiskowej oraz położnej. Natomiast oddzielne kategorie świadczeń medycznych stanowią: leczenie stomatologiczne, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, leczenie szpitalne, opieka psychiatryczna oraz leczenie uzależnień. Podstawową opiekę zdrowotną zapewniają niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

W Mławie funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w którym są następujące oddziały: wewnętrzny, kardiologiczny z odcinkiem udarowym, anestezjologii i intensywnej terapii, pediatryczny, ginekologiczno-położniczy, chirurgii urazowo-ortopedycznej, rehabilitacyjny, neonatologiczny, hospicjum, blok operacyjny oraz szpitalny oddział ratunkowy. Mieszkańcy Mławy mogą również uzyskać wsparcie w ramach poradni specjalistycznych przy SPZOZ w Mławie, m.in. kardiologicznej, dermatologicznej, onkologicznej, fizjoterapii, ginekologiczno-położniczej, ortopedycznej, okulistycznej,

otolaryngologicznej, zdrowia psychicznego, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowej, chirurgii onkologicznej, leczenia nerwic, rehabilitacyjnej i urologicznej. W Mławie jest ograniczony dostęp do specjalistycznego wsparcia psychiatrycznego. Funkcjonuje tu, w ramach NFZ jedna poradnia zdrowia psychicznego dla osób dorosłych, natomiast nie ma tego typu świadczeń dla dzieci i młodzieży.

Oświata, kultura, sport

Zadania własne gminy obejmują również sprawy z zakresu edukacji. Stąd wynika też obowiązek zapewnienia przez jednostki samorządu terytorialnego bezpiecznych i higienicznych warunków działania szkół. Obowiązkiem organu prowadzącego jest bowiem wykonywanie remontów i inwestycji, wyposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do realizacji programów.

Do obowiązków gminy zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym należy prowadzenie publicznych przedszkoli i żłobków. Miasto Mława posiada dobrze rozwiniętą sieć szkół i przedszkoli publicznych i niepublicznych. Umożliwia to efektywne kształcenie, dobre warunki pracy i nauki a także możliwość zabezpieczenia czasu wolnego dzieciom i młodzieży szkolnej poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów.

Na terenie Miasta Mława funkcjonują 2 żłobki, w tym 1 żłobek miejski, 9 szkół podstawowych, w tym 6 prowadzonych przez Miasto Mława, z tego 3 szkoły z oddziałami przedszkolnymi, 9 przedszkoli, w tym 4 przedszkola prowadzone przez Miasto Mława, 12 szkół ponadpodstawowych, szkoły policealne, Szkoła Muzyczna I i II stopnia oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, w którym uczą się dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami. Placówki oświatowe zapewniają dostęp do wykwalifikowanej kadry opiekuńczo-wychowawczej oraz bogatą ofertę dydaktyczną. Dyrektorzy jednostek oświatowych systematycznie zakupują pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Zadania w zakresie rozpoznawania, pobudzania i zaspokajania potrzeb kulturalnych ludności, w tym z zakresu czytelnictwa, a także tworzenia warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, realizują w Mławie Miejski Dom Kultury posiadający kino, Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej, prywatne Muzeum Juszkiewiczów i Miejska Biblioteka Publiczna z filiami.

Działalność w obszarze sportu prowadzona jest przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Mławskiej Hali Sportowej, halach sportowych przy szkołach i boiskach szkolnych.

Organizacje pozarządowe

Ważną rolę w życiu społecznym, obywatelskim, zapewnianiu potrzeb mieszkańców lokalnej społeczności i działalności publicznej odgrywają organizacje pozarządowe, a więc niezależne, dobrowolne podmioty, działające na zasadzie non-profit i niezależne od władz publicznych, w tym stowarzyszenia i fundacje. W Mławie funkcjonują 64 organizacje pozarządowe. Status organizacji pożytku publicznego w 2020 roku posiadało dwanaście organizacji z Mławy. Ocena rzeczywistej aktywności organizacji nie jest możliwa. Nadal wiele organizacji działa akcyjnie, nie mając określonych długoterminowych celów, a wśród głównych barier ich funkcjonowania można wskazać bariery finansowe, w tym m.in. brak środków na zapewnienie wkładu własnego w projektach oraz niewystarczający potencjał finansowy w aplikowaniu o środki. Wiele podmiotów bazuje na aktywności kilku osób lub tylko jednego lidera; brakuje im zaplecza kadrowego i technicznego. Miasto Mława wspiera organizacje na różnych płaszczyznach, zarówno finansowej jak i pozafinansowej. Dotacje z budżetu Miasta i Powiatu są przekazywane organizacjom pozarządowym w zakresie turystyki, ochrony i promocji zdrowia, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, działań na rzecz kultury i sztuki oraz upowszechniania kultury fizycznej i sportu.

W obszarze ekonomii społecznej w Mławie funkcjonuje 5 spółdzielni socjalnych świadczących różne usługi dla mieszkańców.

Ponadto co roku uchwalany jest Program współpracy Miasta Mława z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mławie działa od dnia 05.05.2009 r. Stowarzyszenie Wspierania Społeczności Lokalnej „Bądźmy Razem”, którego członkami są pracownicy Ośrodka.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez: pozyskiwanie środków finansowych oraz rzeczowych od osób prywatnych i instytucji, pozyskiwanie wolontariuszy do aktywnego udziału w działaniach statutowych, pozyskuje żywność z Banku Żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa i rozdziela wśród najbardziej potrzebujących osób i rodzin z terenu Miasta Mława, których dochód nie przekracza 220% kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej lub 220% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Program realizowany jest na mocy porozumienia z Bankiem Żywności w Ciechanowie.

Stowarzyszenie przygotowuje także każdego roku paczki świąteczne dla rodzin z artykułów pochodzących ze świątecznej Zbiórki Żywności i z artykułów przekazanych od sponsorów.

MOPS wspólnie ze Stowarzyszeniem Wspierania Społeczności Lokalnej „Bądźmy Razem” bierze udział każdego roku w Ogólnopolskiej Zbiórce Żywności „Podziel się Posiłkiem” i Świątecznej Zbiórce Żywności.

2.1. ZASOBY NA TERENIE MIASTA

Instytucjonalny system pomocy i wsparcia organizowany jest na rzecz osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej pokonać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Tworzą go więc przede wszystkim podmioty działające w sferze pomocy i integracji społecznej. Podstawową jednostką organizacyjną na szczeblu gminy jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie. MOPS wykonuje zadania gminy wynikające nie tylko z ustawy o pomocy społecznej, ale również z wielu innych ustaw regulujących przyznawanie różnych świadczeń mieszkańcom Miasta Mława.

W Mławie funkcjonuje Zespół Ośrodków Wsparcia, będący stacjonarną placówką pomocową świadczącą specjalistyczne poradnictwo dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz pomoc na rzecz osób i rodzin znajdujących się w kryzysie.

W mieście jest Środowiskowy Dom Samopomocy, który stanowi koedukacyjną placówkę pobytu dziennego, przeznaczoną dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu znacznym, umiarkowanym i lekkim. Uczestnicy mają możliwość skorzystania z terapii zajęciowej w formie zespołowej i indywidualnej (zajęcia plastyczno-rękodzielnicze, techniczne, kulinarne, kulturalno-oświatowe, krawieckie, informatyczne, kinezyterapia), treningu umiejętności społecznych i praktycznych, socjoterapii oraz terapii psychologicznej.

W zakresie profilaktyki problemu uzależnień działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, natomiast w zakresie przemocy w rodzinie – zespół interdyscyplinarny do spraw przemocy w rodzinie. Powyższa lista nie wyczerpuje katalogu instytucji oferujących pomoc i wsparcie, bowiem w szerokim ujęciu system obejmuje również instytucje rynku pracy, jednostki oświatowe i inne, które na co dzień współpracują ze sobą.

Powiatowy Urząd Pracy w Mławie realizuje zadania w zakresie polityki rynku pracy, polegające m.in. na udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu zatrudnienia, organizowaniu i finansowaniu usług i instrumentów rynku pracy, przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia.

W mieście działa również Hufiec Pracy, który jest jednostką Mazowieckiej Wojewódzkiej Komendy OHP.

Innymi ważnymi podmiotami działającymi na rzecz integracji społecznej i aktywizacji zawodowej, bezpieczeństwa, ochrony zdrowia mieszkańców są m.in. Urząd Miasta, Dzienny

Dom Senior+, placówki służby zdrowia, TBS, KPP, Ochotnicza Straż Pożarna, Kościół i inne związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe.

Wszelkie działania w Mieście Mława wspierają wolontariusze. MOPS realizuje Program „Wolontariat w OPS” od 2005 r. Wolontariusze włączają się w akcje wspierania rodzin takie jak np. zbiórka żywności, pomoc przy organizacji pikników i innych imprez. Osoby bezrobotne korzystające z pomocy społecznej biorą udział przy rozładowywaniu żywności z Banku Żywności w ramach programu PEAD. Wolontariat w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mławie skupia 322 wolontariuszy z różnych grup wiekowych (seniorzy, uczniowie, niepełnosprawni, aktywni zawodowo, bierni zawodowo). Ze wszystkimi Wolontariuszami podpisywane są umowy o wolontariacie.

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Podstawą do diagnozowania i zidentyfikowania problemów społecznych w Mieście Mława stanowiły dokumenty dostępne w MOPS za lata 2016 – 2020 (sprawozdania, raporty) i dane statystyczne uzyskane z instytucji zajmujących się przedmiotową problematyką oraz informacje uzyskane z przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców Miasta Mława.

3.1 PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE MOPS

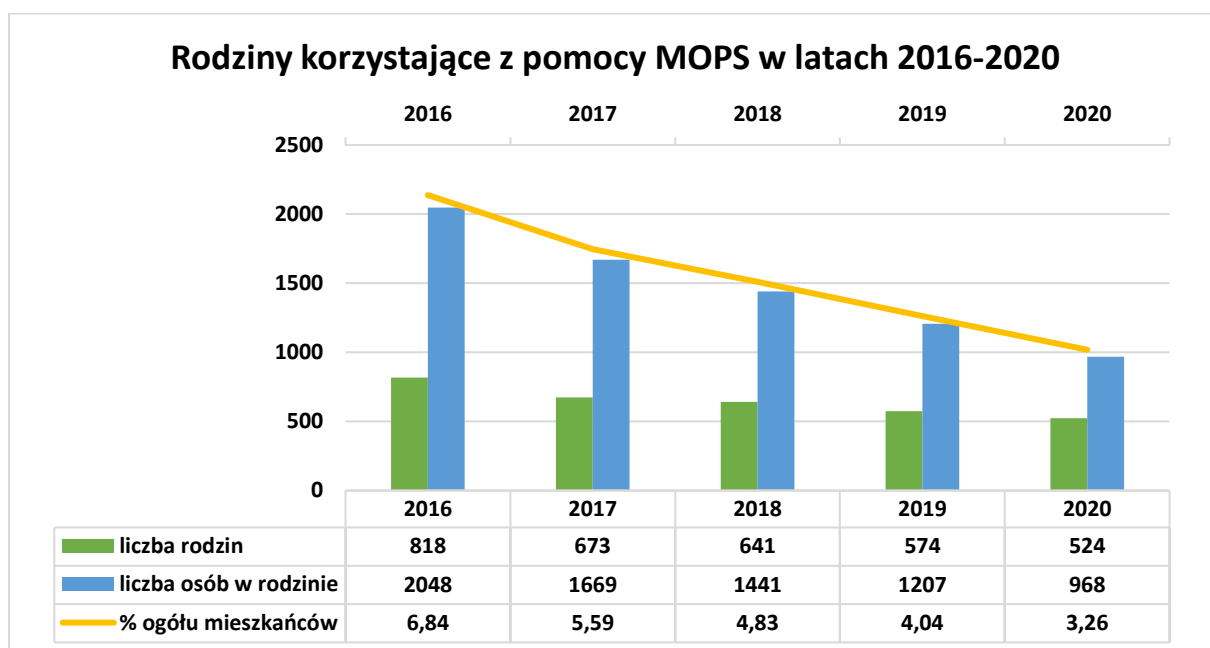
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości.

W Mławie za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej dotychczas nie zlecano realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.

W celu dokonania oceny problemów społecznych dokonano diagnozy analizując sprawozdania, raporty i inne dokumenty za lata 2016 - 2020 z działań realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz dane uzyskane z Urzędu Miasta, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Powiatowej Policji w Mławie i innych instytucji.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej systematycznie spada. Decydujący wpływ na ilość osób korzystających z pomocy społecznej miał rynek pracy, wzrost najniższego wynagrodzenia, podnoszenie kryterium dochodowego w pomocy społecznej co trzy lata, wejście w życie nowych świadczeń i programów wspierających rodzinę oraz podjęcie działań przez Powiatowy Urząd Pracy mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych.

Wykres 7. Rodziny korzystające z pomocy MOPS w latach 2016-2020

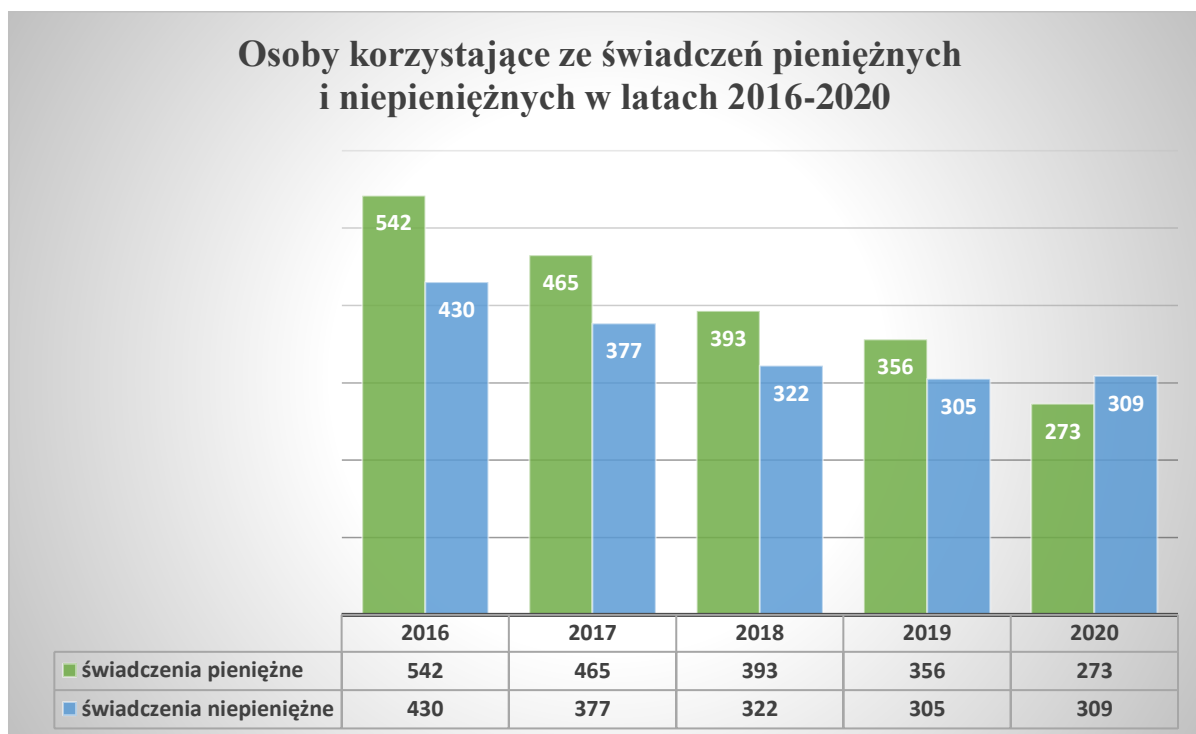

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Powyższy wykres potwierdza duży spadek rodzin korzystających z różnych świadczeń pomocy społecznej. Z analizy danych wynika, że ilość rodzin korzystających ze wsparcia znacznie zmniejszyła się w 2020 r. w stosunku do roku 2016.

Zmniejszyła się także liczba osób korzystających zarówno z świadczeń pieniężnych (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe) i z świadczeń niepieniężnych (praca socjalna, posiłek, składki na ubezpieczenie zdrowotne, schronienie, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne, sprawienie pogrzebu). Spadek ten obrazuje poniższy wykres.

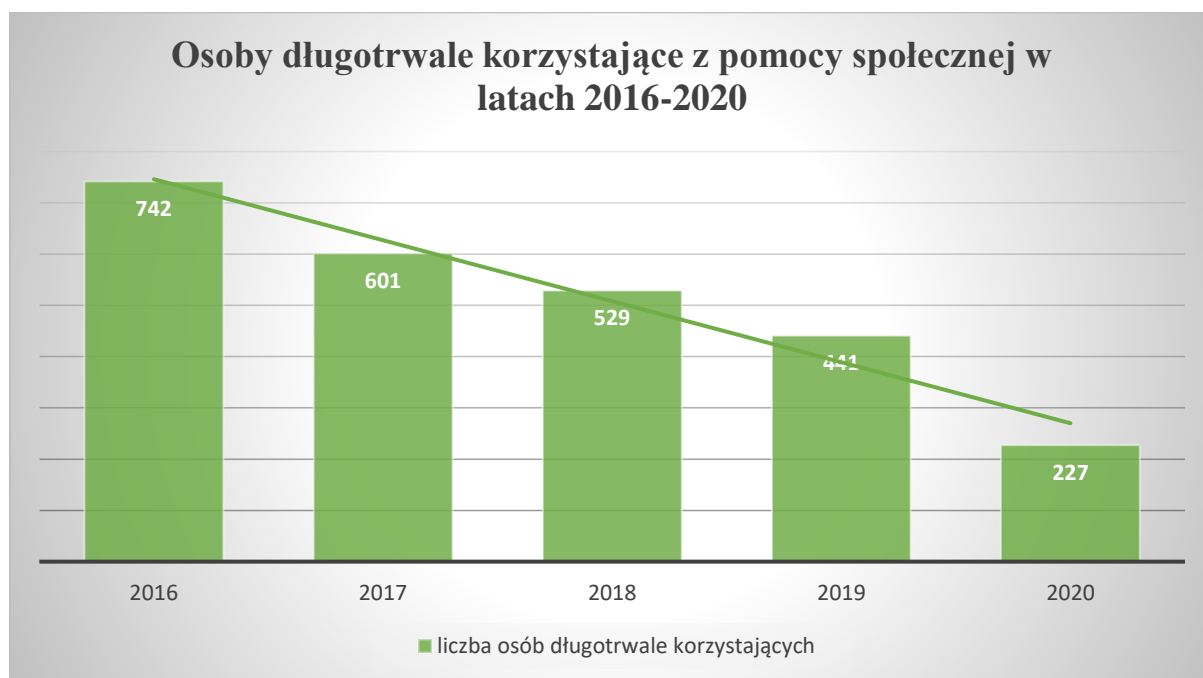
Wykres 8. Osoby korzystające ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Wśród osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest dużo osób korzystających długotrwale z pomocy społecznej. Osoby długotrwale korzystające to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy.

Wykres 9. Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Z analizy powyższych danych wynika, iż w porównaniu do roku 2016, w 2020 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmalała o 30,6%.

Osoby i rodziny korzystały ze świadczeń pomocy społecznej z różnych powodów, na które wpływ miała m.in. sytuacja rodzinna, zdrowotna, bezrobocie, mieszkaniowa).

Tabela 6. Powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2016-2020

Powód	Liczba rodzin w latach 2016-2020				
	2016	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	435	390	287	264	216
Bezdomność	30	33	33	35	29
Potrzeba ochrony macierzyństwa	70	69	60	64	41
Bezrobocie	313	160	195	153	154
Niepełnosprawność	285	245	242	228	213
Długotrwała lub ciężka choroba	235	249	265	255	241

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	194	147	152	91	66
Przemoc w rodzinie	143	126	118	95	67
Alkoholizm	128	86	84	64	47
Narkomania	4	1	4	2	3
Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	19	7	14	9	9
Zdarzenie losowe	1	1	3	3	2
Sytuacja kryzysowa	93	98	59	68	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Z analizy tabeli 6. dotyczącej głównych powodów udzielania świadczeń z pomocy społecznej można wysnuć wniosek, iż na przełomie wskazanych lat - liczba rodzin, którym MOPS w Mławie udzielał pomocy znacznie zmniejszyła się pod kątem każdego z powodów wskazanych powyżej nawet o połowę. W 2020 roku najczęstszym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej była: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie.

3.2. PROBLEM UBÓSTWA

Ubóstwo jest definiowane w różnorodny sposób. Jedną z definicji to brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek; a inną to stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do rodziny lub grupy społecznej.

Ubóstwo to zjawisko złożone, posiadające zarówno aspekty ilościowe (np. wskaźnik dochodu uzyskiwany przez gospodarstwa domowe), jak i jakościowe (np. inne wskaźniki sytuacji materialnej - posiadanie różnych dóbr, dostępność do uczestnictwa w istotnych dla życia społecznego praw takich jak: wykształcenie, możliwości korzystania z różnych form wypoczynku, rozrywki itp.). Ubóstwo jest zrównane z kryterium dochodowym zgodnie z ustawą o pomocy społecznej wymagany do otrzymania pomocy, ale nie jest przesłanką uzasadniającą przyznanie świadczeń z pomocy społecznej. Dlatego należy pamiętać, iż używając terminu ubóstwa, jesteśmy w stanie wskazać nie tyle gospodarstwa domowe czy osoby żyjące w sferze ubóstwa, ale żyjące w tzw. strefie niskich dochodów. Pozostawanie długotrwale rodziny w ubóstwie ma wpływ na rozwój psychospołeczny członków rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy tym osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej czy kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, przy wystąpieniu jednego z powodów (np. bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność). W większości rodzin korzystający ze świadczeń pomocy społecznej występuje problem ubóstwa. Od 1 października 2018 r. kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosi **701,00 zł**, natomiast kryterium dochodowe na osobę w rodzinie wynosi **528,00 zł**.

Wskaźnikami ubóstwa społecznego stosowanymi w Polsce jest tzw. **minimum socjalne** oraz **minimum egzystencji** określające kwotę, która pozwala na zaspokojenie określonego zakresu potrzeb (w przypadku minimum egzystencji potrzeby te zapewniają tylko przetrwanie).

Minimum socjalne - to wskaźnik społeczny mierzący koszty utrzymania gospodarstw domowych. Zakres i poziom zaspokajanych potrzeb według tego modelu winny zapewniać takie warunki życiowe, by na każdym z etapów rozwoju człowieka umożliwić regenerację jego sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych.

Minimum egzystencji – to koszyk dóbr, niezbędnych do podtrzymania funkcji życiowych człowieka i sprawności psychofizycznej. Uwzględnia on jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia i zagrożenia życia. W skład koszyka minimum egzystencji wchodzi potrzeby mieszkaniowe i artykuły żywnościowe.

Instytut Pracy i Spraw Społecznych ustala wartość koszyka minimum egzystencji oddzielnie dla 6 typów pracowniczych gospodarstw domowych (od rodziny 1-osobowej do 5-osobowej) oraz 2 typów gospodarstw emeryckich (1 i 2-osobowych).

W 2019 r. minimum socjalne wynosiło 1191,40 zł dla osoby samotnej emeryta, 1212,59 zł dla osoby samotnej w wieku produkcyjnym, 968,25 zł na osobę dla rodziny z 2 dziećmi i 948,24 zł na osobę dla rodziny z 3 dziećmi, a minimum egzystencji za 2019 r. wynosiło 585,04 zł dla osoby samotnej emeryta, 616,55 zł dla osoby samotnej w wieku produkcyjnym, 533,67 zł na osobę dla rodziny z 2 dziećmi i 549,34 zł na osobę dla rodziny z trojgiem dzieci (dane średnioroczne).

Około 50% rodzin korzystających z pomocy społecznej żyje poniżej minimum egzystencji, natomiast pozostałe osoby i rodziny żyją poniżej minimum socjalnego.

Czynnikami generującymi ubóstwo są m.in.: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, poziom wykształcenia, uzależnienia, zdarzenia losowe.

Tabela 7. Rodziny korzystające z powodu ubóstwa w latach 2016-2020

liczba rok	Liczba rodzin korzystający ogółem z pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa	% udziału rodzin wspieranych z powodu ubóstwa
2016	818	435	53,17%
2017	673	390	57,94%
2018	641	287	44,77%
2019	574	264	45,99%
2020	524	216	41,22%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Z przedstawionej tabeli wynika, że liczba rodzin otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa w ostatnich latach systematycznie spada, co wiąże się z ogólnym spadkiem liczby rodzin objętych pomocą społeczną.

3.3. PROBLEM BEZROBOCIA

Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Długookresowe bezrobocie ma ogromny wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia bezrobotnego i jego rodziny. Bezrobocie jest jednym z głównych problemów społecznych zarówno w skali kraju jak i naszego miasta. Pogarszanie się stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy. Powstają problemy opiekuńczo-wychowawcze, rodzi się przemoc, zanika autorytet rodzicielski. Stan taki często prowadzi do rozpadu rodziny. Istnieje również duże prawdopodobieństwo przejmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowościowych, co w konsekwencji ma wpływ na dziedziczenie statusu bezrobotnego.

Bezrobocie ma również bardzo duży wpływ na powstawanie patologii. Pojawia się bardzo często problem alkoholizmu i przemocy. Negatywne emocje związane z pozostawaniem bez pracy, wyzwalają agresję, która najczęściej skierowana jest na rodzinę i społeczność lokalną. Bezrobocie sprzyja również popełnianiu przestępstw.

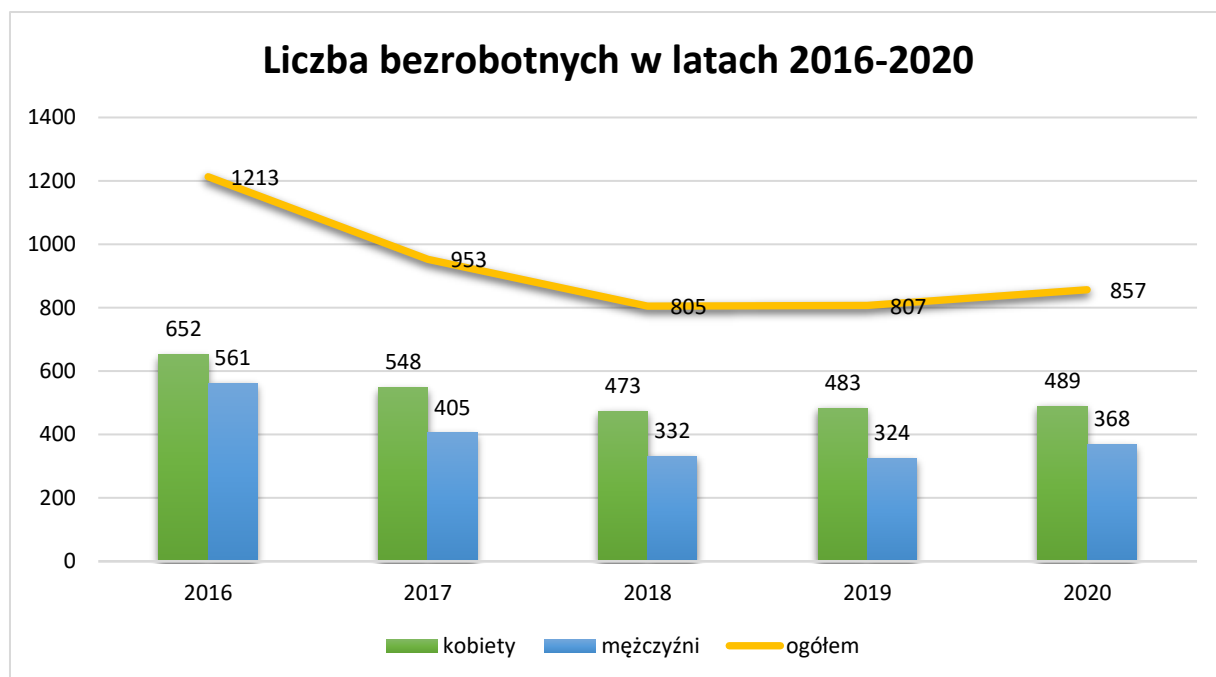
Tabela 8. Rodziny korzystające z powodu bezrobocia w latach 2016-2020

liczba rok	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2016	313	963
2017	260	793
2018	195	574
2019	153	442
2020	154	436

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Współpraca między Powiatowym Urzędem Pracy a MOPS skierowana jest przede wszystkim do osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Współpraca przybiera rozmaite formy i koncentruje się na wielu obszarach. Powyższa tabela obrazuje bardzo duży spadek liczby rodzin korzystających z powodu bezrobocia na przełomie lat 2016-2020.

Wykres 10. Bezrobotni na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Mławie

Analizując dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie na uwagę zasługuje spadkowa tendencja dotycząca liczby osób bezrobotnych utrzymująca się do roku 2018. Natomiast od roku 2018 liczba osób bezrobotnych stopniowo wzrasta. Kobiety stanowią większość ogółu osób zarejestrowanych ze statusem bezrobotnych. Rozpatrując szczegółowo aspekt bezrobocia

należy wskazać, iż największą liczbę ogółu stanowią osoby bez prawa do zasiłku oraz osoby długotrwale bezrobotne. W przeważającej części są to kobiety.

Tabela 9. Status osób bezrobotnych w latach 2016-2020

wyszczególnienie rok		2016	2017	2018	2019	2020
Bezrobotni z prawem do zasiłku		189	184	181	163	176
w tym:	Kobiety	100	118	118	99	106
	Mężczyźni	89	66	63	64	70
Bezrobotni bez prawa do zasiłku		1024	769	624	644	681
w tym:	Kobiety	552	430	355	384	383
	Mężczyźni	472	339	289	260	298
Bezrobotni, którzy podjęli pracę		1585	1266	1118	1064	928
w tym:	Kobiety	763	623	575	530	514
	Mężczyźni	822	643	543	534	414
Długotrwale bezrobotni		625	447	337	314	359
w tym:	Kobiety	356	256	201	198	228
	Mężczyźni	269	191	136	116	131

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Mławie

Liczba osób bezrobotnych z prawem i bez prawa do pobierania zasiłku dla bezrobotnych malała do 2019 r., a w 2020 r. nastąpił niewielki wzrost. W badanym okresie zauważa się systematyczny spadek osób zarówno kobiet jak i mężczyzn, którzy podjęli pracę i w 2020 r. nastąpił wzrost o 45 osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do 2019 r.

3.4. PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH

Osoby niepełnosprawne i seniorzy są uznawane za grupy społeczne szczególnie narażone na wykluczenie społeczne ze względu na występujące bariery społeczne, fizyczne i ekonomiczne, które napotykają w środowisku. Są to osoby w większości długotrwale i ciężko chore wymagające nie tylko pomocy MOPS, ale także innych instytucji.

Obecnie obserwujemy pogłębiającą się tendencję starzenia społeczeństwa. Zauważalny jest również w naszym mieście wzrost liczby osób starszych w stosunku do ogółu mieszkańców. W 2020 r. nastąpił wzrost osób w wieku poprodukcyjnym o 592 osoby w stosunku do 2016 r., a spadek w analogicznym okresie o 908 osób w wieku produkcyjnym. Według stanu na dzień 31.12.2020 r. - 20,51% mieszkańców naszego miasta stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Rodzi to różne problemy takie jak: samotność, choroba, inwalidztwo,

bezradność, poczucie nieprzydatności i społecznego, brak ofert spędzania czasu wolnego oraz stopniowe eliminowanie z życia zawodowego osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawnymi są osoby, które uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy. Osoby niepełnosprawne są uznawane za jedną z grup społecznych szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne ze względu na występujące bariery społeczne, fizyczne i ekonomiczne, które napotykają w środowisku. Według ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - niepełnosprawność to stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie, bądź uniemożliwienie wypełniania ról społecznych, a w szczególności ograniczenie zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 10. Bezrobotni niepełnosprawni w powiecie mławskim w latach 2016-2020

rok \ bezrobotni	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	194	116	113	119	102
z prawem do zasiłku	24	19	21	21	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Mławie

Członkowie rodzin są obarczeni licznymi obowiązkami i własnymi problemami, nie są w stanie zapewnić właściwej opieki osobom starszym i niepełnosprawnym. Niepełnosprawni i seniorzy najbardziej wymagają zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych, takich jak: potrzeby biologiczne, bezpieczeństwa, przynależności i miłości, szacunku, uznania, samorealizacji. Ważne też jest prowadzenie zdrowego, aktywnego stylu życia przez te osoby. W Mieście Mława osoby starsze i osoby niepełnosprawne korzystają z różnych form pomocy takich jak: pomoc finansowa, pomoc rzeczowa, usługi opiekuńcze, praca socjalna, posiłki, poradnictwo specjalistyczne, organizacja czasu wolnego.

Tabela 11. Pomoc udzielana z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby w latach 2016-2020

liczba rok	Liczba rodzin korzystających z powodu niepełnosprawności	Liczba rodzin korzystających z powodu długotrwałej choroby
2016	255	235
2017	245	249
2018	242	265
2019	228	255
2020	213	241

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Aspekt niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby jest ściśle związany z problemami współczesnego świata. Na uwagę zasługuje problem niepełnosprawności, który występuje się na trzecim miejscu pod względem udzielanego wsparcia w 2020 roku.

Z każdym rokiem wzrasta liczba osób korzystających z usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze świadczone są osobom samotnym, długotrwałe i ciężko chorym, niepełnosprawnym, które wymagają pomocy osoby drugiej, a rodzina nie jest w stanie zapewnić takiej pomocy. Usługi świadczone są za częściową lub całkowitą odpłatnością w zależności od dochodu osoby lub rodziny zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych (SUO) od października 2004 r. świadczona jest dla dzieci niepełnosprawnych z zaburzeniami rozwoju i osób psychicznie chorych, która polega na wsparciu psychologiczno- pedagogicznym i edukacyjno - terapeutycznym. Specjalistyczne usługi opiekuńcze prowadzone są przez specjalistów: pedagoga specjalnego, psychologa, logopedę i rehabilitanta w miejscu zamieszkania osób korzystających z tej formy pomocy, jak również na prośbę rodziców w pomieszczeniu przystosowanym do pracy z dziećmi i osobami dorosłymi. Urządzony pokój do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych zarówno w opinii specjalistów jak i rodziców nie ustępuje profesjonalnie prowadzonym gabinetom psychologiczno - pedagogicznym na terenie miasta.

Dzieciom z niepełnosprawnościami zapewniono opiekę umożliwiając im rozwój fizyczny i intelektualny oraz starano się stworzyć takie możliwości, aby mogły korzystać z tego, co mają zdrowe dzieci.

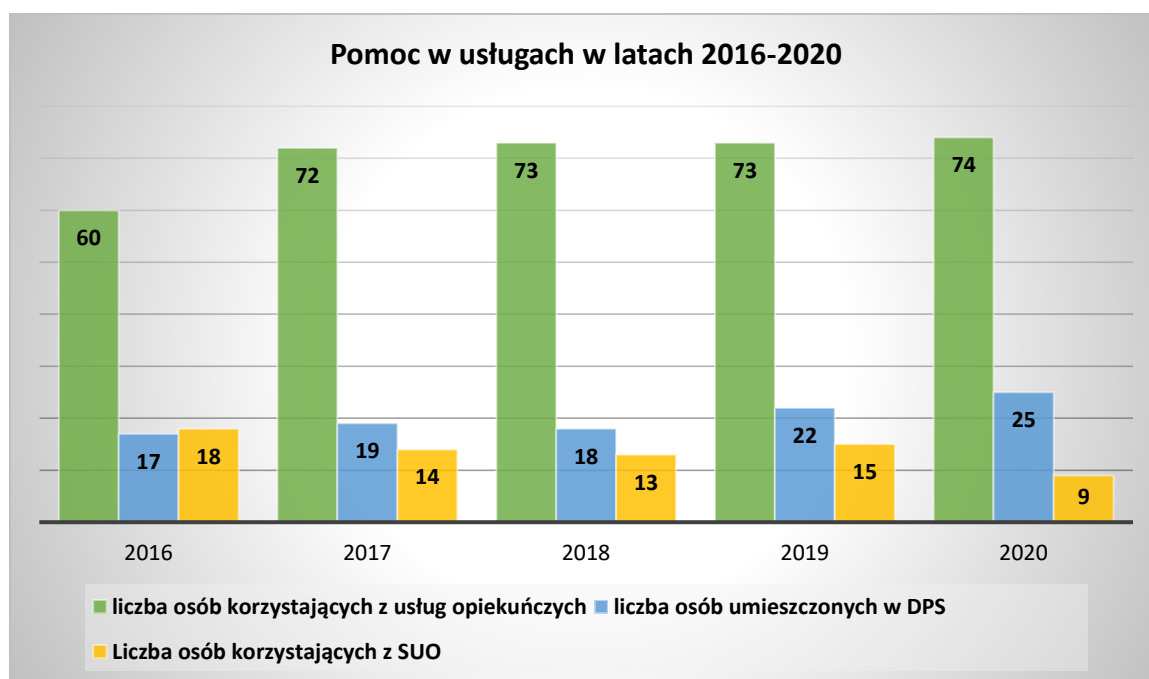
Specjalistyczne usługi opiekuńcze to zespolona pomoc na terenie miasta świadczona przez kilku specjalistów dla dzieci. Usługi w całości finansowane są ze środków rządowych.

Osoby, które wymagają całodobowej opieki osób drugich ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność, a rodzina nie jest w stanie zapewnić takiej opieki kierowane są do domów pomocy społecznej lub do zakładów opiekuńczo-leczniczych przy współpracy ze Stacją CARITAS w Mławie i placówkami służby zdrowia.

Natomiast osoby chore na stwardnienie rozsiane MOPS w Mławie kieruje do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego w Dąbku.

Działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie mają na celu umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym pozostanie w ich miejscu zamieszkania i włączenia do działań na rzecz społeczności lokalnej.

Wykres 11. Osoby korzystające ze świadczeń opiekuńczych w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Kolejną formą wsparcia są świadczenia opiekuńcze, w zakres których wchodzi: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy wypłacane również przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie, świadczenia z ustawy „Za życiem”, które bardzo wspierają osoby niepełnosprawne i starsze, a także członków rodzin, którzy sprawują nad tymi osobami opiekę.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, a także osobie niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia legitymującej się

orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia i osobie, która ukończyła 75 lat.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje matce, ojcu lub opiekunowi faktycznemu dziecka i innym osobom, które nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy wprowadzony został ustawą o świadczeniach rodzinnych od dnia 01.01.2013 r. przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548 oraz z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013 r. Tabela 12 przedstawia liczbę osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych w MOPS w Mławie.

Tabela 12. Osoby korzystające ze świadczeń opiekuńczych w latach 2016-2020

Nazwa świadczenia	Liczba osób				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłki pielęgnacyjne	790	804	795	812	766
Świadczenia pielęgnacyjne	140	144	150	169	209
Specjalne zasiłki opiekuńcze	58	63	64	44	30

Zasiłki dla opiekuna	48	39	24	19	12
Świadczenia z ustawy „za życiem”	0	4	6	6	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Powyższa tabela wskazuje na zróżnicowanie liczby osób korzystających z zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń z ustawy „Za życiem”, wzrost osób korzystających ze świadczenia pielęgnacyjnego i spadek osób korzystających z zasiłku dla opiekuna i specjalnego zasiłku opiekuńczego ze świadczeń opiekuńczych w kolejnych latach.

Tabela 13. Osoby korzystające z dofinansowania ze środków PFRON w latach 2016-2020

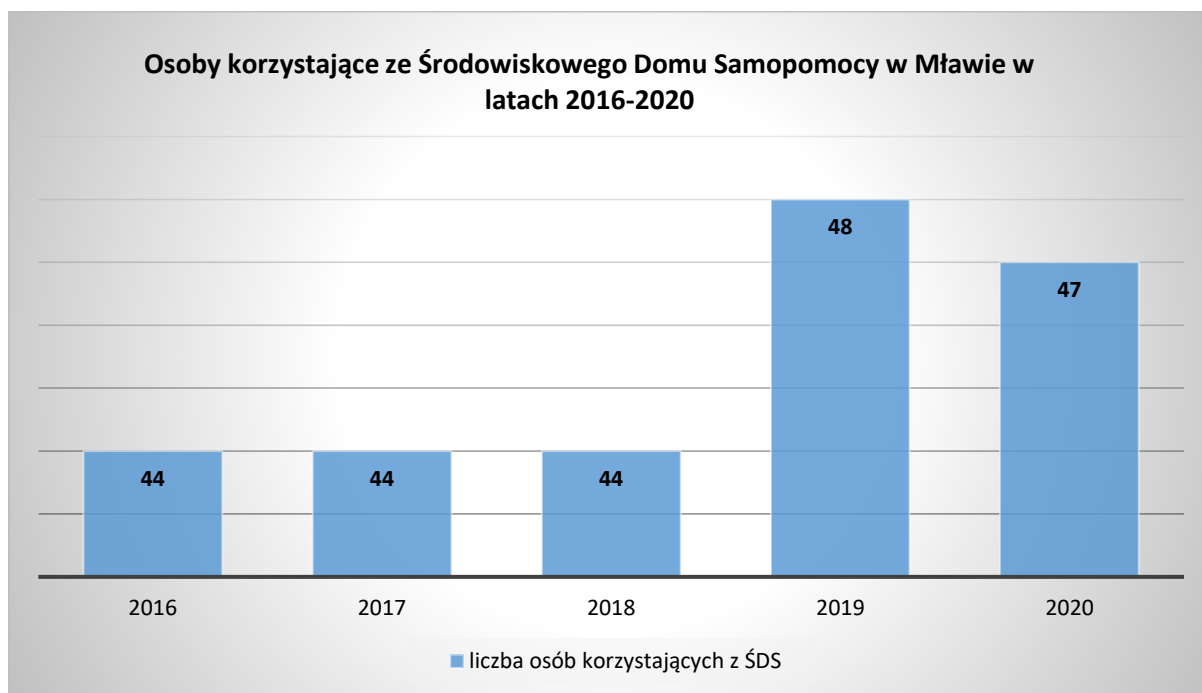
rok	2016	2017	2018	2019	2020
wyszczególnienie					
liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania PFRON	437	391	382	466	444
w tym: dzieci od 0 do 18 roku życia	38	44	51	57	43
osoby pełnoletnie (powyżej 18 roku życia)	399	347	331	409	401

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Mławie

Analizując powyższe można wywnioskować, iż przeważającą część do ogólnej liczby osób korzystających ze środków PFRON w 2020r. stanowią osoby niepełnosprawne dorosłe – 90,31%. W 2019 r. nastąpił duży wzrost ogólnej liczby korzystających ze środków PFRON, miała na to wpływ zmiana kryterium dochodowego osób uprawnionych do skorzystania z dofinansowania jak również zwiększenie środków finansowych na ten cel. Dofinansowanie ze środków PFRON dotyczyło uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych oraz imprez kulturalnych.

Osoby niepełnosprawne mają możliwość korzystania z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Mławie. W 2020 r. ŚDS w Mławie obejmował wsparciem 47 osób z terenu powiatu mławskiego co właściwie obrazuje poniższy wykres.

Wykres 12. Osoby korzystające z ŚDS w Mławie w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Mławie

Zadaniem ŚDS jest pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu potrzeb osób upośledzonych umysłowo i ich rodziców oraz opiekunów prawnych a także prowadzenie pracy socjalnej nakierowanej na pomoc w odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w życiu społecznym.

Również na wykluczenie społeczne narażone są osoby niepełnosprawne, których niski poziom wykształcenia spowodowany jest brakiem specjalistycznych ośrodków dalszego kształcenia młodzieży niepełnosprawnej.

Dzieci niepełnosprawne objęte są wsparciem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, która kieruje dzieci do szkół i przedszkoli integracyjnych.

Na rzecz osób niepełnosprawnych działają również organizacje pozarządowe m.in. takie jak: Stowarzyszenie Wspierania Społeczności Lokalnej „Bądźmy Razem”, Koło Zarządu Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Serce za Serce, PCK, Zespół Pielęgniarstwa Rodzinnego „Caritas” Diecezji Płockiej.

Ponadto MOPS w Mławie realizował w 2020 r. następujące programy wspierające osoby niepełnosprawne i osoby starsze, a także członków ich rodzin:

1. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa
2. Program „Posiłek w szkole i w domu” – skierowany do dzieci, młodzieży i osób dorosłych

chorych, starszych i niepełnosprawnych – korzystało 231 osób, w tym 161 dzieci i 70 osób starszych i niepełnosprawnych

3. Program Opieka 75+ skierowany do osób po 75 roku życia. Korzystało 27 osób.
4. Program usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych – edycja 2020 r. – skierowany do osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności do 75 roku życia. Korzystało 8 osób.
5. Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 r. – skierowany do dzieci niepełnosprawnych i osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Korzystały 4 osoby
6. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2020. Korzystało 14 osób.
7. Program „Wspieraj Seniora” – na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych podjęto 55 działań mających na celu pomoc i wsparcie w ich miejscu zamieszkania.

Przy MOPS w Mławie działa **Grupa wsparcia rodziców dzieci z zaburzeniami rozwoju**, którą tworzą rodzice dzieci korzystających ze Specjalistycznych Usług Opiekuńczych. Rodzice dzieci w ramach spotkań Grupy wsparcia służą poradą i pomocą innym rodzicom mającym kłopoty w zdiagnozowaniu swojego dziecka, wymieniając się doświadczeniami i wspierając się w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mławie od kilku lat spotyka się 30 osobowa grupa wsparcia **„Złota Jesień”**. Celem grupy jest poprawa funkcjonowania psychicznego i społecznego seniorów, zmniejszenie izolacji społecznej, zapewnienie wzrostu poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa.

Członkowi grupy spotykają się co dwa tygodnie w środy przy kawie i herbacie, muzyce, czytają poezję rozwijając swoje zainteresowania i miło spędzają czas. Organizowane są również wycieczki integracyjno - krajoznawcze oraz pikniki integracyjne.

Seniorzy również są wolontariuszami czynnie biorącymi udział w wielu działaniach Ośrodka m.in. pikniki i wigilia.

Działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie mają na celu umożliwienie osobom starszym pozostanie w ich miejscu zamieszkania i włączenia się do działań na rzecz społeczności lokalnej, a także zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

3.5. PROBLEM BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego, której celem jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych jej członków, a w szczególności dzieci. Jej prawidłowe funkcjonowanie ma istotny wpływ na właściwe funkcjonowanie środowiska lokalnego. W Mieście Mława jest wiele rodzin dysfunkcyjnych, które nie są zdolne do stworzenia właściwych warunków socjalno-bytowych i opiekuńczo-wychowawczych oraz nie wypełniają podstawowych funkcji rodziny.

Bezradność wynika z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z agresywnym zachowaniem dzieci, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi ze względu na negatywne konsekwencje dla życia społecznego znajdują się w centrum zainteresowania wielu instytucji i organizacji działających na terenie Miasta Mława. Wszelka pomoc i wsparcie zmierza do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych.

Rodziny z dziećmi w Mieście Mława korzystają z różnych form pomocy realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Korzystają ze świadczeń pieniężnych (zasiłki stałe, okresowe i celowe), niepieniężnych (posiłki) w usługach, pracy socjalnej i innych. W tabeli 14 na przestrzeni badanego okresu wyraźnie widać bardzo duży spadek liczby rodzin, które wymagały pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, gdyż są wypłacane różne świadczenia pieniężne wspierające rodzinę.

Tabela 14. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2016-2020

Nazwa	Rok				
	2016	2017	2018	2019	2020
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	194	147	152	91	66
w tym: rodziny niepełne	98	92	96	56	46
rodziny wielodzietne	75	68	61	49	40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

MOPS w Mławie pomaga osobom i rodzinom w ramach pracy socjalnej w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są sami w stanie przezwyciężyć wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia. Ta pomoc ma na celu wzmocnienie lub odzyskanie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz warunków sprzyjających temu celowi.

W celu zmniejszenia problemu niedożywienia dzieci z rodzin najuboższych i ograniczenie zjawiska głodu i niedożywienia wśród dzieci, osób samotnych, chorych, niepełnosprawnych i rodzin o najniższych dochodach realizowany jest od 2019 r. Program „Posiłek w szkole i w domu”, a od 2013 r. do 2018 r. realizowany był Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W ramach programów finansowane są ze środków własnych i zleconych obiady w szkołach dla dzieci i młodzieży, gorący posiłek dla osób potrzebujących i świadczenia pieniężne na zakup żywności. Pomoc ta przyznawana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Tabela 15. Pomoc w formie dożywiania w latach 2016-2020

rok	2016	2017	2018	2019	2020
liczba					
Liczba osób korzystających z dożywiania	468	380	298	250	209
w tym dzieci	401	319	245	204	161
w tym osoby dorosłe	67	61	53	46	48
zasilek	0	0	0	17	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Rozpatrując badane lata 2016-2020 utrzymuje się tendencja spadkowa osób korzystających z dożywiania, a najbardziej w 2020 r. z powodu nauczania zdalnego dzieci w szkołach.

W związku narastającymi problemami wychowawczymi w rodzinach od 2012 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie zatrudnia **asystentów rodziny** (w 2020 r. - 3 asystentów), którzy prowadzą pracę z rodzinami w miejscu ich zamieszkania, udzielają pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, problemów socjalnych występujących w rodzinach, wspierają aktywność społeczną rodzin. Liczba rodzin w ostatnim roku wzrosła, co wynika z tabeli 16.

Tabela 16. Rodziny objęte pracą asystenta rodziny w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Rok				
		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny		20	22	22	19	24
w tym:	liczba rodzin w których wychowują się dzieci	15	19	21	19	23
	liczba rodzin z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	5	3	1	0	1
Liczba dzieci w rodzinie		45	54	55	53	54
w tym:	przebywające w domu rodzinnym	39	46	42	41	45
	dzieci umieszczone w pieczy zastępczej	6	8	13	12	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

W celu zapobiegania problemom wychowawczym i dążeniu do prawidłowego funkcjonowania rodziny w latach 2013 - 2019 realizowany był projekt „Akademia Kompetencji Wychowawczych”. Spotkania przyczyniły się do pogłębienia samoświadomości i refleksji na temat skuteczności określonych metod wychowawczych.

W 2016 r. Dyrektor MOPS w Mławie powołał **Zespół do Spraw Asysty Rodziny**, polegający na współpracy instytucji pomiędzy sobą w celu opracowania planu wsparcia z rodzinami oraz podział ról w zadaniach pomocowych na rzecz rodziny.

Dzieci, których rodzice nie są w stanie prawidłowo wypełniać funkcji opiekuńczo - wychowawczych kierowane są do pieczy zastępczej lub do placówek opiekuńczo - wychowawczych, za które od 2012 r. Miasto Mława ponosi częściową odpłatność.

Tabela 17. Opłata za dzieci przebywające w pieczy zastępczej i w DD w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Rok				
	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość dzieci w pieczy zastępczej	19	28	30	34	37
Ilość dzieci w Domu Dziecka	11	7	9	8	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Rozpatrując kwestię rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Mława należy zwrócić uwagę, iż liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych przeważa nad liczbą dzieci w Domu Dziecka. Miasto Mława ponosi częściową odpłatność za pobyt małoletnich umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej oraz pieczy zastępczej na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z informacji przekazanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z terenu Miasta Mława przedstawia się następująco: 2020 r. – 2 dzieci; 2019 r. – 1 dziecko; 2018 r. – 2 dzieci.

Poza przyznawaniem dla rodzin świadczeń z pomocy społecznej, MOPS w Mławie przyznaje i wypłaca świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze w ramach programu „Rodzina 500+”, świadczenia „Dobry Start”, stypendia, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, realizuje zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz inne. Pomoc społeczna to tylko jeden z obszarów działalności MOPS, stąd liczba mieszkańców korzystających z usług tej instytucji znacząco przewyższa liczbę klientów pomocy społecznej.

Świadczenie wychowawcze „500+” polega na wypłacaniu rodzinom świadczeń wychowawczych w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko, co ma zapewnić częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Tabela 18. Świadczenie wychowawcze w latach 2016-2020

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci na które wypłacane jest świadczenie wychowawcze (500+)
2016	2281	3609
2017	2248	4089
2018	2180	3852
2019	3855	6106
2020	3823	6108

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS w Mławie

W okresie od roku 2016 do 30 czerwca 2019 roku świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko przysługiwało po spełnieniu kryterium dochodowego. Z dniem 1 lipca 2019 roku zmianie uległy warunki przyznawania świadczenia, upoważniające do pobierania świadczenia wychowawczego na każde niepełnoletnie dziecko. Świadczenie przyznawane jest niezależnie od dochodu rodziny, co daje odzwierciedlenie w powyższej tabeli, gdyż liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy i liczba dzieci na które wypłacane było świadczenie wychowawcze uległa znacznemu zwiększeniu od 2019 roku w stosunku do lat poprzednich.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przyznawane są w przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci. Świadczenie przysługuje osobie uprawnionej: do ukończenia przez 18 roku życia, do ukończenia nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia, bezterminowo - jeśli osoba uprawniona legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, gdy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 900,00 zł miesięcznie. Wysokość świadczenia uzależniona jest od wysokości zasądzonych alimentów, jednak nie może być wyższa niż 500 zł na dziecko. Poniższa tabela wykazuje tendencje spadkową osób korzystających z tej formy pomocy.

Tabela 19. Fundusz Alimentacyjny w latach 2016-2020

Nazwa świadczenia	Rok				
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	272	246	231	208	184
Liczba osób uprawnionych	392	369	329	287	284

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS w Mławie

Świadczenia rodzinne wraz z dodatkami są kolejnymi świadczeniami wspierającymi rodziny z dziećmi wypłacanymi przez MOPS w Mławie. Mogą ubiegać się o nie osoby, u których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 674,00 zł, a w przypadku rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne 764,00 zł. Świadczeniami rodzinnymi są zasiłki rodzinne wraz z dodatkami (z tytułu urodzenia dziecka, z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje na każde urodzone żywe dziecko, zależy od dochodu rodziny, który w przeliczeniu na osobę nie może przekroczyć kwoty 1 922,00 zł. Drugim warunkiem jest dostarczenie zaświadczenia wystawionego przez lekarza lub położną potwierdzającego pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu (wymóg dotyczy tylko biologicznych rodziców).

Świadczenie rodzicielskie przyznawane jest od stycznia 2016 r. Wypłacane jest po urodzeniu dziecka dla rodziców, którzy nie mają uprawnień do zasiłku macierzyńskiego (nie podlegają ubezpieczeniu chorobowemu). Mogą więc z niego skorzystać m. in. studenci, osoby bezrobotne (niezależnie od tego czy są zarejestrowane w urzędzie pracy czy nie), osoby pracujące na podstawie umów zlecenia i o dzieło oraz rolnicy. Świadczenie przysługuje matce dziecka, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu, rodzinie zastępczej. Świadczenie rodzicielskie wynosi 1 000,00 zł netto miesięcznie i jest przyznawane niezależnie od dochodu rodziny.

Świadczenie „DOBRY START” przysługuje raz w roku w kwocie 300,00 zł. na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymują świadczenie do ukończenia przez nie 24. roku życia. Świadczenie to przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz w roku na dziecko oraz osobom uczącym się – raz w roku bez względu na dochód rodziny. Informacje o korzystaniu rodzin z ww. form wsparcia przedstawia tabela 20, na której można zauważyć, że liczba rodzin w 2019 r i w 2020 r. znacznie spadła w stosunku do 2018 roku.

Tabela 20. Świadczenia rodzinne wraz z dodatkami w latach 2016-2020

Nazwa świadczenia	Liczba rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek rodzinny i dodatki	1124	1129	1204	1117	889
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	283	272	305	233	196
Świadczenie rodzicielskie	119	146	148	144	160
Świadczenie Dobry start (liczba dzieci)	0	0	3636	3637	3654

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS w Mławie

MOPS w Mławie realizuje też rządowy program **Karta Dużej Rodziny** finansowany ze środków budżetu państwa, który skierowany jest do rodzin, które mają lub mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, niezależnie od dochodu posiadanego przez rodzinę. Posiadacze Karty mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest bezpłatnie, przy czym wyjątek stanowi wydanie duplikatu oraz wydanie karty w formie elektronicznej. Liczba osób korzystających z KDR wzrosła z 705 w 2016 r. do 1898 w 2020 r.

Ponadto MOPS w Mławie na rzecz rodzin z dziećmi realizował Program Wspierania Rodziny – skierowany do rodzin z dziećmi, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa i Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Pomoc materialna dla uczniów

W celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji oraz umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia udzielana jest uczniom przez MOPS pomoc materialna o charakterze socjalnym.

Przysługuje uczniom: szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych - do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia, uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki, wychowankom ośrodków – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki, słuchaczom kolegiów – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia. W roku 2020 z tej formy pomocy skorzystało 225 uczniów, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 13. Pomoc materialna dla uczniów w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Każdego roku MOPS w Mławie przygotowywał także paczki świąteczne dla dzieci z najuboższych rodzin.

3.6. PROBLEM UZALEŻNIEŃ

Ważnym problemem społecznym, złożonym i trudnym do przezwyciężenia w ostatnich latach jest nadużywanie alkoholu i zażywanie narkotyków. Problemy związane z piciem alkoholu, zażywaniem narkotyków i przemocą są przyczyną cierpienia wielu ludzi i to nie tylko osób uzależnionych, ale w ogromnej mierze ich rodzin. Nadużywanie alkoholu i narkomania ma znaczący wpływ na wiele dziedzin życia społecznego, w tym na system opieki zdrowotnej, społecznej, na ekonomię i bezpieczeństwo mieszkańców miasta.

Corocznie Rada Miasta przyjmuje Uchwałę do realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten realizowany jest przez Urząd Miasta w Mławie Wydział Oświaty i Polityki Społecznej i Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem Programu jest zapobieganie powstawaniu oraz zmniejszenie rozmiarów już istniejących negatywnych zjawisk związanych ze spożyciem środków psychoaktywnych.

Tabela 21. Wnioski na leczenie odwykowe w latach 2016-2020

rok \ wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Wnioski o leczenie odwykowe	47	55	38	25	24
Zalecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	6	22	17	21	14
Wnioski do sądów w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	10	10	10	15	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MKRPA w Mławie

Analizując powyższe dane dotyczące liczby wniosków na leczenie odwykowe na przełomie lat 2016-2020 w Mieście Mława, można zauważyć spadek w roku 2020 do lat ubiegłych prawie o połowę złożonych wniosków w związku z podjęciem leczenia odwykowego.

Alkoholizm jest dużym problemem społecznym, który dotyka bardzo wielu mieszkańców naszego miasta w różnym wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia. Źle wpływa na funkcjonowanie rodziny. Bardzo często jest przyczyną przemocy w rodzinie, braku kontroli ze strony rodziców nad dziećmi. Picie alkoholu przez niepełnoletnich powoduje wchodzenie w kolizję z prawem i zachowania destrukcyjne.

Alkoholicy to osoby, które nie są w stanie konsekwentnie kontrolować swojego picia przez dłuższy czas i nie mogą ręczyć za swoje zachowanie po tym jak zaczną pić alkohol. Jest to choroba, którą można zatrzymać, ale nie wyleczyć. Leczenie jest długotrwałym procesem, tak jak długotrwałym procesem jest rozwój uzależnienia. Każdy człowiek doświadczający alkoholizmu ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej, bez naruszenia jego godności osobistej. W rodzinach długotrwale nadużywających alkoholu wzorec picia powielają dzieci. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej pomimo, że liczba rodzin korzystających z powodu alkoholizmu spadła z 128 w 2016 r. do 47 rodzin w 2020 r.

Problemem tym także zajmuje się m.in. Przychodnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia i Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 22. Osoby uzależnione i współuzależnione w latach 2016-2020

Nazwa	Rok				
	2016	2017	2018	2019	2020
Osoby przyjęte uzależnione od alkoholu	103	109	83	98	112
Osoby przyjęte współuzależnione (członkowie rodzin)	31	31	19	44	46
Osoby uzależnione od narkotyków	20	15	15	14	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PTUiW w Mławie

Z danych uzyskanych z Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Mławie można zauważyć zmienną tendencję w liczbie osób uzależnionych od alkoholu oraz osób współuzależnionych przyjętych na terapię w latach 2016-2020. Natomiast w kwestii uzależnienia od narkotyków zauważalny jest trend spadkowy na przełomie analizowanych lat.

Do zadań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy: inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w Zakładzie Lecznictwa Odwykowego, opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych – zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z Uchwałą Rady Miasta, kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

Oprócz uzależnienia od alkoholu kolejnym problemem społecznym jest uzależnienie od narkotyków i środków odurzających. Narkomania charakteryzuje się tzw. głodem narkotycznym, potrzebą zażywania środków odurzających, chęcią zdobycia narkotyku za wszelką cenę i wszystkimi dostępnymi sposobami.

Jednym z najczęściej stosowanych działań mających na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii jest profilaktyka, która ma na celu m.in. informowanie o ich szkodliwych następstwach. Tylko właściwie dobrane programy profilaktyczne mogą się przyczynić do odrzucenia niewłaściwych zachowań. Powinny one ukazywać postawy społecznie akceptowane, wzorce alternatywne wobec subkultury alkoholowej i narkomańskiej. Wobec tego programy profilaktyczne nie powinny się koncentrować na straszaniu i proponowaniu

abstynencji, ale na informowaniu o mechanizmach uzależnienia, na rozwijaniu umiejętności odpowiedzialnego podejmowania decyzji, a także umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych oraz na sprzyjaniu rozwojowi osobowości.

Alkoholizm i narkomania są jednymi z przyczyn wzrostu przestępczości, która ma negatywny wpływ na funkcjonowanie lokalnej społeczności. Przestępczość dotyczy zarówno osób dorosłych, jak i osób nieletnich.

Tabela 23. Wykroczenia popełnione z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi w latach 2016-2020

Nazwa	Rok				
	2016	2017	2018	2019	2020
Wykroczenia popełnione z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi	135	83	120	86	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Straży Miejskiej w Mławie

W 2016 r. z Ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi popełniono 135 przestępstw, w 2017 r. popełniono 83 przestępstwa, w 2018 r. popełniono 120 przestępstw, natomiast od 2019 r. zauważyć można tendencję spadkową.

Straż Miejska nie odnotowała w latach 2016 – 2020 przypadków popełnienia wykroczeń i przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Pracownicy socjalni w swojej pracy spotykają się z tym problemem i w ramach pracy socjalnej udzielają informacji osobom uzależnionym i ich rodzinom o dostępności do terapii na terenie Miasta Mława.

3.7. PROBLEM PRZEMOCY W RODZINE

W rodzinach często dochodzi do aktów przemocy. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rada Miasta Mława przyjęła Uchwałą Nr XI/151/2019 z dnia 24 września 2019r. do realizacji Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Mława na lata 2019-2023. Program ten realizowany jest przez Dział Przeciwdziałania Przemocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mławie.

Celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, rozszerzenie oferty pomocowej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji pozarządowych pracujących w obszarze przemocy, podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie to tworzenie miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań i służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie i w stosunku do osób stosujących przemoc, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji takich jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Prokuratura Rejonowa, kuratorzy sądowi, pracownicy oświaty i służby zdrowia. Działa on na podstawie porozumień zawartych między Burmistrzem Miasta Mława, a podmiotami działającymi w Zespole.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie przeprowadził w 2020 r. 67 interwencji kryzysowych w związku z przemocą w rodzinie, zaś w 2016 r. 93 interwencje.

W Dziale Przeciwdziałania Przemocy w MOPS w Mławie pedagog udziela porad i konsultacji osobom uzależnionym, współuzależnionym i doświadczającym przemocy w rodzinie oraz innym osobom wymagającym wsparcia.

Wykres 14. Udzielone porady w ramach poradnictwa specjalistycznego w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Mławie oraz MOPS w Mławie

Analizując powyższy wykres dotyczący liczby udzielonych porad w zakresie specjalistycznego poradnictwa w latach 2016-2020 łatwo zauważyć duży spadek od 2019 roku, gdyż w latach poprzednich porady były udzielane przez specjalistów: pedagoga, psychologa i prawnika.

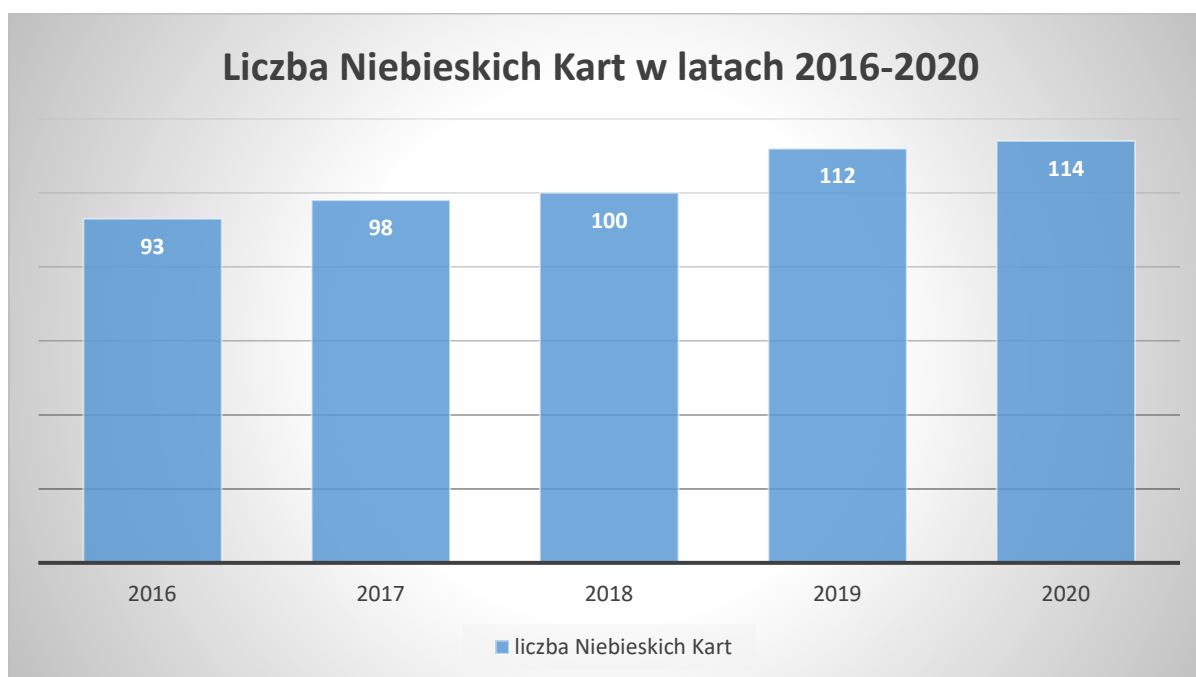
Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego w MOPS w Mławie w 2016 r. – 523, 2017 r. – 485, 2018 r. – 472, 2019 r. – 111, 2020 r. – 101.

Porady świadczone przez MOPS – liczba udzielonych porad w 2019 r. – 298, 2020 r. – 168.

Porady świadczone przez Urząd Miasta w 2019 r. – 726, 2020 r. – 685.

W rodzinach, gdzie jest problem przemocy zakładane są Niebieskie Karty przez pracowników socjalnych MOPS, Komendę Powiatową Policji, pracowników służby zdrowia i pracowników oświaty.

Wykres 15. Liczba NK w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Mławie

Analizując kwestię związaną z Niebieskimi Kartami założonymi na terenie miasta Mława w latach 2016 - 2020 można zauważyć niewielki wzrost liczby NK. Na przełomie lat 2016-2020 liczba NK wzrosła o 21. Z ogólnej liczby 114 Niebieskich Kart w 2020 r. – 9 Niebieskich Kart zostało założonych przez pracowników socjalnych tut. Ośrodka.

Na terenie Miasta Mława funkcjonuje Zespół Ośrodków Wsparcia, który zapewnia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie całodobowy pobyt i możliwość korzystania z pomocy terapeutycznej, a Komenda Powiatowa Policji w Mławie odnotowała na terenie Mławy w 2020 r. – 6 przestępstw związanych z przemocą w rodzinie.

Dlatego też problem ten wymaga szczególnej uwagi, żeby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie rodzin.

3.8. BEZDOMNOŚĆ

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej za osobę bezdomną uważa się osobę, która nie zamieszkuje w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i nie jest zameldowana na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezdomność to jedno z najgroźniejszych zjawisk społecznych. Zgodnie z przepisami bezdomnemu należy się tymczasowe miejsce noclegowe, odzież i posiłek, a w niektórych przypadkach również zasiłek i inne formy pomocy.

Tabela 24. Bezdomność w latach 2016-2020

rok	2016	2017	2018	2019	2020
liczba					
Liczba osób korzystających z powodu bezdomności	30	33	33	35	29
Liczba osób za które MOPS ponosi opłaty za pobyt w schronisku	26	28	26	26	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS w Mławie

Na terenie miasta pomocy osobom bezdomnym udziela Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie, Straż Miejska, Komenda Powiatowa Policji i służba zdrowia. W mieście brak jest schroniska lub noclegowni dla osób bezdomnych, które nie posiadają własnego lokalu mieszkalnego. Osoby zgłaszające się z tym problemem kierowane są do schroniska dla osób bezdomnych w Miączynie Dużym, a osoby wymagające częściowo opieki i pomocy osób drugich kierowane są do schroniska z usługami opiekuńczymi w Sokołowym Kącie. Skala tego problemu na terenie miasta utrzymuje się na tym samym poziomie, a w ostatnim roku zanotowano niewielki spadek, o czym świadczą dane statystyczne z ostatnich lat. Bezdomność spowodowana jest różnymi przyczynami m.in. uzależnieniami, przestępczością, brakiem stałych dochodów, przemocą w rodzinie, rozpadem rodziny, bezrobociem, eksmisją z lokali mieszkalnych.

Ze względu na położenie komunikacyjne Miasta Mława w MOPS odnotowano w ciągu ostatnich lat kilkanaście przypadków osób bezdomnych z innych rejonów Polski, które w Mławie były tylko przejazdem. Osobom tym również udzielono stosownej pomocy (zasiłek celowy na zakup biletu, odzież i praca socjalna).

Problem bezdomności w Mieście jest monitorowany i w miarę możliwości rozwiązywany na bieżąco. Podejmowane działania przez władze Miasta i tut. MOPS przy wsparciu właściwych instytucji i organizacji pozarządowych pozwalają w pełni zaspokajać wszelkie potrzeby tej grupy osób.

Ponadto od wielu lat realizowany jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mławie **Program „Zima”**, ustala działania zmierzające do złagodzenia i zredukowania negatywnych skutków okresu zimowego, szczególnie w odniesieniu do osób starszych i bezdomnych.

3.9. PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE MIESZKAŃCÓW

Do opracowania Strategii wykorzystano dane statystyczne uzyskane z instytucji zajmujących się przedmiotową problematyką oraz przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców Miasta Mława. Wydano 780 egzemplarzy ankiet, z których zwrócono 398 wypełnionych ankiet i 123 ankiety wypełnione były przez mieszkańców Miasta Mława w wersji elektronicznej, wyniki zostały przekazane przez Urząd Miasta w Mławie Wydział Oświaty i Polityki Społecznej. Rezultaty badań opracowano na podstawie 521 ankiet.

Ankietę wypełniło 405 kobiet i 116 mężczyzn.

Wykształcenie ankietowanych było następujące: podstawowe - 8 osób (1,53%), gimnazjalne - 5 osób (0,95%), zasadnicze zawodowe - 32 badanych (6,14%), średnie - 108 badanych (20,72%), policealne - 37 badanych (7,10%) i wyższe - 331 osób (63,53%).

Status ankietowanych: 451 osób - to pracujący (86,56%), 14 osób niepracujących (nie zarejestrowani w PUP, nie pobierający świadczeń emerytalno-rentowych i nie zatrudnieni) (2,68%), 16 osób to bezrobotni (3,07%), 28 - emeryci i renciści (5,37%) i inne 12 osób (2,30%).

Wiek ankietowanych: 18 – 25 lat – 20 osób, 26 – 35 lat – 109 osób, 36 – 45 lat – 183 osoby, 46 – 55 lat – 120 osób, 56 – 65 lat – 73. osoby, 66 lat i więcej – 16 osoby.

Ankieta zawierała 8 pytań. Posłużono się w niej zarówno pytaniami zamkniętymi jak i otwartymi. Ankieta była również eksperymentem metodologicznym. Stawiając pytania otwarte chcieliśmy się dowiedzieć, co respondenci sądzą lub jakie mają pomysły na rozwiązanie niektórych problemów społecznych. Pytania otwarte stanowiły funkcję pomocniczą.

Pytanie 1. „Które z niżej wymienionych problemów dostrzega Pan/Pani na terenie miasta Mława". Przedstawiono 19 problemów. Każdego ankietowanego pytano, czy dany problem występuje bądź nie występuje na terenie miasta. Odpowiedzi potwierdzające występowanie problemu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Problemy dostrzegane przez mieszkańców Miasta Mława

Lp.	Problem	Liczba osób potwierdzających występowanie problemu	
		ilość	%
1	Bezrobocie	323	61,99
2	Uzależnienia	274	52,59
3	Niezaradność życiowa	214	41,07
4	Przemoc w rodzinie	147	28,21
5	Ubóstwo	75	14,39
6	Problemy osób starszych	179	34,35
7	Bezdomność	61	11,70
8	Niepełnosprawność	91	17,46
9	Długotrwała lub ciężka choroba	101	19,38
10	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	135	25,91
11	Samotne wychowywanie dzieci	90	17,24
12	Zaniedbanie dzieci	124	23,80
13	Przestępczość i chuligaństwo	197	37,81
14	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	20	3,83
15	Brak mieszkań	105	20,15
16	Brak wsparcia w rodzinie	83	15,93
17	Brak poczucia bezpieczeństwa	132	25,33
18	Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	248	47,60
19	Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	69	13,24
20	Inne	52	9,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

W wierszu 20 **Inne** mieszkańcy Miasta Mława wymienili takie problemy jak: izolacja społeczna, a przede wszystkim wśród dzieci, młodzieży i osób starszych, a co za tym idzie ograniczenie kontaktów międzyludzkich, wymuszona samodzielność dzieci w związku ze zdalnym nauczaniem w domu, ograniczony dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, brak poradni psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, niszczenie mienia

społecznego przez chuliganów, niskie zarobki i umowy zlecenia, ograniczona możliwość prowadzenia działalności gospodarczej.

Pytanie 2. „Które z w/w problemów społecznych nasiliły się Pana/Pani zdaniem w okresie pandemii?”

Według ankietowanych 5 najczęściej wskazanych problemów społecznych, które nasiliły się w czasie pandemii to:

1. Uzależnienia wskazało 154 ankietowanych
2. Bezrobocie wskazały 134 osoby badane
3. Problemy osób starszych wskazało 109 badanych
4. Brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego wskazały 93 osoby
5. Brak poczucia bezpieczeństwa wskazały 73 osoby ankietowane.

Pytanie 3. „Które z problemów społecznych uważa Pan/Pani za najważniejsze u osób starszych i niepełnosprawnych”

Tabela 26. Najważniejsze problemy osób starszych i niepełnosprawnych

Lp.	Problemy	Ilość wskazań	%
1	Samotność, izolacja, wykluczenie społeczne	386	74,08
2	Brak opieki ze strony rodziny	228	43,76
3	Niskie źródło utrzymania	370	71,01
4	Brak akceptacji w środowisku lokalnym	119	22,84
5	Ograniczony dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej	266	51,05
6	Ograniczone możliwości spędzania wolnego czasu	125	23,99
7	Bariery architektoniczne w miejscach użyteczności publicznej	137	26,29
8	Ograniczony dostęp do rynku pracy dla osób niepełnosprawnych	155	29,75
9	Problemy psychologiczne i zdrowotne	162	31,09
10	Ograniczona ilość miejsc w placówkach wsparcia dziennego i placówkach zapewniających całodobową opiekę	117	22,45
11	Brak pomocy sąsiedzkiej	115	22,07
12	Zbyt małe wsparcie wolontariuszy	48	9,21
13	Inne	1	0,19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Respondenci wskazali, że głównymi problemami osób starszych i niepełnosprawnych są: samotność, izolacja i wykluczenie społeczne, niskie źródło utrzymania, ograniczony dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej i brak opieki ze strony rodziny.

Pytanie 4. „Które Pana/Pani zdaniem działania mogą mieć wpływ na rozwiązanie problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie?”

Tabela 27. Działania wskazane przez mieszkańców w celu rozwiązania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Lp.	Nazwa działania	Ilość wskazań	%
1	Zapewnienie dzieciom pomocy psychologa i pedagoga w szkole	282	54,12
2	Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	345	66,21
3	Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych	263	50,47
4	Udzielenie bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej	289	55,47
5	Działania profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych	243	46,64
6	Współpraca z policją, organizacjami pozarządowymi i instytucjami wspierającymi osoby uzależnione	181	34,74
7	Inne	12	2,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Według ankietowanych najważniejszymi działaniami mającymi na celu zmniejszenie problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie jest organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy psychologicznej i pedagogicznej w szkole, organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych. W wierszu 7 **Inne** ankietowani wskazali na wzmożenie wglądu w sytuacje rodziny przez szkoły, wzmożone kontrole Straży Miejskiej i Policji.

Pytanie 5. „Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie miasta Mława?”

Tabela 28. Bezpieczeństwo mieszkańców w Mieście.

Lp.	Bezpieczeństwo mieszkańców	Ilość wskazań	%
1	Tak	63	12,09
2	Raczej tak	284	54,51
3	Nie	67	12,86
4	Raczej nie	70	13,44
5	Nie mam zdania	37	7,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie z ankiety

Badani wskazali najbardziej niebezpieczne miejsca na terenie Miasta Mława: Centrum Miasta (ul. Stary Rynek, Park Miejski), ul. Wąska, ul. Słowackiego, ul. Ordona, ul. Sienkiewicza, Osiedle Młodych, Mława Wólka (Rynek, Dworzec PKP), ul. Dworcowa, ul. Graniczna, ul. Zuzanny Morawskiej, okolice ogródków działkowych przy ul. Kopernika, ul. Warszawska, ul. Smolarnia.

Pytanie 6. „Które problemy w zakresie edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze?”

Tabela 29. Problemy w zakresie edukacji

Lp.	Problemy w zakresie edukacji	Ilość wskazań	%
1	Niewystarczająca możliwość zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3	240	46,06
2	Niewystarczająca liczba placówek wychowania przedszkolnego	199	38,19
3	Niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci	238	45,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Ankietowani wskazali, że największym problemem jest niewystarczająca możliwość zapewnienia opieki dzieciom do lat 3. Z problemem tym borykają się rodzice z małymi dziećmi, którzy nie mogą podjąć zatrudnienia lub zmuszeni są do przebywania na urloпах wychowawczych.

Pytanie 7. „, Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/Pani najczęściej?”

Tabela 30. Negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci

Lp.	Negatywne zjawiska	Ilość wskazań	%
1	Demoralizacja	233	44,72
2	Zaniedbanie socjalne	60	11,51
3	Przemoc	155	29,75
4	Spożywanie alkoholu lub środków odurzających	285	54,70
5	Uzależnienie od komputera, telefonu	444	85,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Badani wskazali, iż głównymi negatywnymi zjawiskami dotyczącymi dzieci i młodzieży z terenu miasta Mława jakie są dostrzegane to: uzależnienie od komputera lub telefonu, spożywanie alkoholu, demoralizacja. Należy zauważyć, iż zdalne nauczanie i przeniesienie dużej liczby aktywności do świata online spowodowało, że wiele dzieci i młodzieży spędza znacznie więcej czasu przy komputerach czy smartfonach.

Pytanie 8. „,Które z działań mogą wpłynąć na złagodzenie lub rozwiązanie problemów społecznych na terenie Miasta Mława ?”

Tabela 31. Działania mające na celu złagodzenie lub rozwiązanie problemów społecznych na terenie miasta Mława

Lp.	Działania	Ilość wskazań	%
1	Aktywizacja osób bezrobotnych	181	34,74
2	Aktywizacja i integracja społeczna	115	22,07
3	Organizacja czasu wolnego	258	49,52
4	Działania profilaktyczne w zakresie uzależnień	197	37,81
5	Działania w zakresie edukacji	158	30,32
6	Działania w zakresie sportu i rekreacji	207	39,73
7	Poprawa dostępu do służby zdrowia	315	60,46
8	Likwidacja barier architektonicznych	102	19,57

9	Działania w zakresie bezpieczeństwa	184	35,31
10	Pomoc osobom bezdomnym	120	23,03
11	Działania na rzecz osób starszych i samotnych	224	42,99
12	Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	164	31,47
13	Działania na rzecz rodzin z dziećmi	158	30,32
14	Tworzenie nowych miejsc pracy	246	47,21
15	Organizowanie szkoleń i kursów podnoszących kompetencje i kwalifikacje zawodowe	142	27,25
16	Propagowanie zdrowego stylu życia	134	25,71
17	Doskonalenie kompetencji wychowawczych rodziców	152	29,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Zdaniem badanych na złagodzenie lub rozwiązanie problemów społecznych istniejących w Mieście Mława mogą wpłynąć przede wszystkim: poprawa dostępu do służby zdrowia, organizacja czasu wolnego dla różnych grup wiekowych, tworzenie nowych miejsc pracy, działania na rzecz osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, działania w zakresie sportu i rekreacji oraz działania w zakresie bezpieczeństwa.

3.10. ANALIZA SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych technik służących do konstruowania strategii jest analiza SWOT, która ma na celu zbadanie i przeprowadzenie kompleksowej oceny zdolności do działania w konkretnym otoczeniu.

Opracowanie analizy SWOT jest jednym z etapów w procesie planowania strategicznego. Analiza stanowi punkt wyjściowy do opracowania celów strategicznych i operacyjnych. Analiza obejmuje uwarunkowania wewnętrzne: mocne i słabe strony oraz uwarunkowania zewnętrzne: szanse i zagrożenia, które mają ważny wpływ na sytuację społeczną w Mieście.

Mocne strony - wewnętrzne czynniki mające pozytywny wpływ na rozwój pomocy społecznej w Mieście Mława, wyróżniające ją walory, tworzące podstawy dla jej przyszłego rozwoju.

Słabe strony - wewnętrzne czynniki mające negatywny wpływ na rozwój pomocy społecznej w Mieście Mława, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń; braki w potencjałach obniżających możliwości rozwoju.

Szanse - czynniki sprzyjające rozwojowi Miasta, pozwalające na eliminowanie słabości, wzmocnienie sił, uruchomienie nowych form działań.

Zagrożenia - czynniki utrudniające rozwój Miasta, stanowiące bariery w przełamywaniu dzisiejszych trudności i blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia rozwoju pomocy społecznej

ANALIZA SWOT

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • rozwinięty system pomocy społecznej, • istniejące placówki wsparcia dla osób z problemami uzależnień i ich rodzin, • kościoł i organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej, • współpraca instytucji pomocy społecznej ze szkołami, • nowe miejsca pracy, • aktywizacja i integracja społeczności lokalnej, • możliwość wykorzystania zasobu ludzkiego, • wzrost liczby przystosowanych obiektów dla osób niepełnosprawnych, • otwartość na nowe rozwiązania, rozwinięty wolontariat, • niski poziom bezrobocia, • spadek liczby osób objętych pomocą społeczną, • rozwijające się budownictwo rodzinne, • dostępność mieszkań socjalnych i komunalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ujemny przyrost naturalny, • niewystarczająca liczba miejsc w żłobkach w stosunku do potrzeb, • brak mieszkań chronionych, • mała aktywność organizacji pozarządowych, • brak partnerskich programów pomocowych, • bariery architektoniczne, • patologie społeczne, • niewystarczająca świadomość mieszkańców w kwestii rozwiązywania problemów społecznych, • mała aktywność społeczna, • brak zakładów pracy chronionej, • brak ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość korzystania z funduszy i realizacja programów pomocowych (EFS, PFRON), • wykorzystanie możliwości działań organizacji pozarządowych, • dobrze rozwinięty system zabezpieczenia socjalnego, • pozytywne wzorce społeczne, • rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, • możliwość zlecania zadań organizacjom pozarządowym z zakresu pomocy społecznej, • zmiana świadomości społecznej u młodzieży, • wzrost liczby wykształconych, • rozwój budownictwa „mieszkań na wynajem” 	<ul style="list-style-type: none"> • niestabilne prawo i brak systemowych rozwiązań, • przypadki nietolerancji społecznej, • zanikanie wartości etycznych i kryzys autorytetów, • patologie społeczne, • rozwarstwienie społeczeństwa, • roszczeniowa postawa wobec pomocy społecznej, wyuczona bezradność, • narastanie różnych problemów społecznych, • powszechna akceptacja narkotyków miękkich, • wzrost uzależnienia od Internetu i telefonów, • starzejące się społeczeństwo, • emigracja ludzi młodych, • obcokrajowcy na rynku pracy, • wzrost kosztów życia, • wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, • braki kadrowe, w tym brak wykwalifikowanych pracowników

3.11. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Z analizy danych zawartych w części diagnostycznej strategii można wskazać, że ważnymi problemami społecznymi na terenie miasta są:

- bezrobocie,
- uzależnienia,
- problemy osób starszych i niepełnosprawnych,
- niezaradność życiowa,
- brak poczucia bezpieczeństwa,
- przemoc w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- przestępczość i chuligaństwo,

- brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego.

Po dokonaniu oceny problemów występujących na terenie miasta strategia skupiać się powinna na następujących kwestiach:

- Pomoc i wsparcie osób bezrobotnych
- Zwiększeniu działań w zakresie profilaktyki i zapobieganiu przestępczości
- Podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych
- Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi
- Zwiększeniu ofert alternatywnego spędzania czasu wolnego

Działania zostaną zrealizowane przy wykorzystaniu istniejącego systemu pomocy społecznej i przy współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Miasta Mława.

4. PLAN DZIAŁAŃ

4.1. MISJA

Misja Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Mława to: „Mława, to miasto, które wspiera rodzinę, dąży do rozwoju lokalnej społeczności, aktywizuje grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w partnerstwie z instytucjami, Kościołem i organizacjami pozarządowymi”

W pracach nad strategią przyjęto, iż osiągnięcie założonych celów odbywać się będzie przy wykorzystaniu istniejącego systemu pomocy społecznej i przy współpracy z instytucjami, Kościołem i organizacjami pozarządowymi.

Sukces strategii zależy będzie od efektywności i skuteczności działań podmiotów realizujących poszczególne zadania, jak również od aktywności i zaangażowania osób zagrożonych wykluczeniem na rzecz zmiany swojej sytuacji.

4.2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Wyznaczono następujące cele strategiczne:

- A. POMOC OSOBOM BEZROBOTNYM,
- B. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ I PRZECIWDZIAŁANIE PRZESTĘPCZOŚCI,
- C. POMOC I WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH,
- D. POMOC RODZINOM Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYMI,
- E. ORGANIZACJA ALTERNATYWNYCH FORM SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO

A. POMOC OSOBOM BEZROBOTNYM

Osobami najbardziej zagrożonymi ubóstwem są osoby bezrobotne i ich rodziny. Wsparcie osób bezrobotnych, pomimo że w głównej mierze realizowane jest na poziomie powiatu - przez Powiatowy Urząd Pracy może zyskać dodatkowy impuls poprzez motywowanie bezpośrednie czy stworzenie mechanizmów wsparcia na poziomie samorządu gminnego. Wśród możliwych do podjęcia działań można wskazać pracę socjalną, którą mogą realizować pracownicy socjalni aktywizując beneficjentów pomocy społecznej, zachęcając ich do podjęcia szkoleń mających na celu zmianę lub podniesienie kwalifikacji zawodowych i do włączania się w życie zawodowe poprzez tworzenie/podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej. Innym wyrazem pobudzania do działania będzie wspieranie przedsiębiorczości indywidualnej

– samozatrudnienie i prowadzenia własnego mikroprzedsiębiorstwa. Dodatkowym rozwiązaniem będzie uruchamianie prac społecznie użytecznych. Ważnym działaniem będzie podniesienie świadomości i wiedzy osób bezrobotnych na rynku pracy i o możliwości zmiany swojej sytuacji i całej rodziny poprzez podjęcie pracy. Wszystkie te działania mają na celu zapobiegnięcie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i ich rodzin, które często są niezaradne życiowo.

B. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ I PRZECIWDZIAŁANIE PRZESTĘPCZOŚCI

Drugi cel strategiczny obejmuje kierunki działania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz wspieraniem osób, które doświadczyły tego rodzaju kryzysu życiowego. W szczególności należy zwrócić uwagę, iż katalog uzależnień w ostatnich latach znacząco się rozwinął – nie są to wyłącznie problemy związane z alkoholem czy narkotykami, ale niepokojąco postępują uzależnienia od hazardu, komputera, telefonu i inne. Działania skierowane będą do dzieci i młodzieży, a także ich rodziców. Uwzględniane tutaj będą przedsięwzięcia o charakterze prewencyjnym – edukacyjnym, uświadamiającym. Rodzice powinni zyskać wiedzę z zakresu identyfikowania zachowań ryzykownych młodzieży, postępowania w takich sytuacjach oraz na temat systemu wsparcia w tym zakresie. Cel ten skierowany jest również do osób dorosłych, u których wystąpił problem uzależnienia, co będzie się wiązać z organizacją pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. Różnego rodzaju uzależnienia mają duży wpływ na stan bezpieczeństwa w mieście. Realizacja tego celu wiązała się będzie z aktywnością podmiotów statutowo wspierających dzieci, młodzież i dorosłych doświadczających uzależnień, a także ich rodziny, polegającą na wdrażaniu pojawiających się w przestrzeni publicznej specjalistycznych programów i projektów, dzięki którym uruchamiane jest publiczne (unijne, rządowe, regionalne, samorządowe) i pozarządowe wsparcie na realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na profilaktykę uzależnień i przeciwdziałanie przestępczości. Właściwie ukierunkowane przeciwdziałanie uzależnieniom i przestępczości nie będzie możliwe bez wzmocnienia służb systemu przeciwdziałania nałogom oraz zintegrowania ich współpracy. Konieczne będzie monitorowanie opisanych zjawisk oraz promocja odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych. Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przestępczości powinny stale podnosić swoje kompetencje, aby oferowane przez nie wsparcie miało w pełni profesjonalny oraz skuteczny wymiar.

C. POMOC I WSPARCIE OSÓB STRASZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Wsparcie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym obejmuje kierunki działań adresowane do seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Grupy te wskazane zostały jako wymagające intensywnego wsparcia podczas badań przeprowadzonych na potrzeby opracowania niniejszej Strategii. Także wskaźniki obiektywne, jak sytuacja demograficzna w mieście i skala niepełnosprawności uzasadniają potrzebę podjęcia interwencji adresowanych do wskazanych kategorii osób. Zaplanowane działania obejmą poprawę sytuacji seniorów i osób niepełnosprawnych wymagających zróżnicowanego wsparcia. Z jednej strony będą to przedsięwzięcia związane z rozwojem opieki nad osobami starszymi świadczonej w systemie półstacjonarnym i domowym oraz zmierzające do deinstytucjonalizacji opieki całodobowej, której koszty w dużym zakresie ponosi gmina. Deinstytucjonalizacja polegająca na przejściu od opieki instytucjonalnej (całodobowej) do opieki lokalnej (w środowisku zamieszkania), będzie wymagała zwiększenia oferty usług z zakresu pomocy społecznej. Wsparcie seniorów związane będzie z kierowaniem do nich oferty z obszaru profilaktyki zdrowotnej. Istotnym aspektem aktywizacji osób starszych będzie ich integracja wewnątrzgrupowa oraz międzypokoleniowa realizowana w obszarze kultury, sportu rekreacji, a także oferty edukacyjnej.

Aktywnego wsparcia wymagają także osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny. Z jednej strony skutecznym rozwiązaniem mobilizującym niepełnosprawnych do działania będą usługi asystenta osoby niepełnosprawnej czy opieka półstacjonarna, gdzie istnieje możliwość integracji oraz zorganizowanego spędzania czasu. Z drugiej strony, te same usługi będą miały wymiar odciążający w stosunku do rodzin zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami, niesamodzielnymi czy seniorami. Rozwój usług z zakresu opieki wychowawczej pozytywnie przyczyni się do deinstytucjonalizacji systemu opieki, ale przede wszystkim poprawi jakość życia rodzin z osobami zależnymi.

Działalność placówek oświatowych przyczyni się do wyrównywania szans edukacyjnych młodych niepełnosprawnych, bądź też ich przystosowania w miarę możliwości do życia codziennego. Realizacja celów operacyjnych wiązała się będzie z aktywnością podmiotów angażujących się w działania na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami polegająca na wdrażaniu różnych projektów i programów. Innym niezbędnym do zastosowania działaniem będzie poprawa jakości i dostępności systemu informowania obecnych i potencjalnych beneficjentów systemu pomocy społecznej na temat ich praw i oferty usług wspierających

w mieście. Pełniejsza realizacja działań na rzecz środowisk zagrożonych izolacją i wykluczeniem społecznym będzie możliwa dzięki uruchamianiu partnerstw instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz tych osób.

D. POMOC RODZINOM Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYMI

Cel ten obejmuje kierunki działań adresowane do rodzin doświadczających trudności opiekuńczych i wychowawczych, jak również tych, w których występuje przemoc. Zidentyfikowane w tym obszarze deficyty mają istotny wpływ na realizowanie głównych funkcji rodziny oraz dobro i zrównoważony rozwój dziecka. Zaplanowane działania w pierwszej kolejności obejmą poprawę kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców, którzy wspierani będą poprzez różnego rodzaju poradnictwo, rozwój asystentury rodzin, rozwój wsparcia proponowanego przez rodziny wspierające. Ze względu na większe zagrożenie wykluczeniem społecznym dzieci i młodzieży funkcjonujących w rodzinach z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi, konieczne jest podjęcie działań ukierunkowanych na tę właśnie grupę docelową. Realizowane wsparcie powinno zmierzać do zwiększenia skuteczności pomocy psychologiczno – pedagogicznej w przypadku deficytów na poziomie edukacyjnym, jak i docenianie dzieci uzdolnionych np. poprzez system stypendialny, zabezpieczenie bytowe dzieci i młodzieży. Socjalizacja dzieci i młodzieży doświadczających niedostatków opiekuńczych i wychowawczych będzie pełniejsza dzięki organizacji czasu wolnego z uwzględnieniem wzmacniania ich aktywności. Przejawem trudności w funkcjonowaniu rodzin jest także występowanie przemocy we wszystkich jej odsłonach – fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, w których ofiarami są rodzice, a sprawcami ich dzieci. W szczególności istotne jest zapewnienie wsparcia dzieciom oraz ofiarom z rodzin, w których występuje przemoc. Prowadzenie stałego monitoringu skali oraz specyfiki występujących zjawisk będzie elementem poprawiającym jakość prowadzonych działań. Realizacja celów operacyjnych wiązała się będzie z aktywnością podmiotów statutowo wspierających rodziny, dzieci czy przeciwdziałających przemocy polegającą na wdrażaniu specjalistycznych programów i projektów, dzięki którym uruchamiane jest publiczne (unijne, rządowe, regionalne, samorządowe) i pozarządowe wsparcie na realizację przedsięwzięć skierowanych do rodzin doświadczających trudności opiekuńczych i wychowawczych bądź przemocy w rodzinie i współpraca w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi. Także podmioty działające na rzecz rodziny i eliminacji przemocy w rodzinie powinny stale podnosić swoje

kompetencje, aby oferowane przez nie wsparcie miało w pełni profesjonalny oraz skuteczny wymiar.

E. ORGANIZACJA ALTERNATYWNYCH FORM SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO

Przez czas wolny rozumie się na ogół ten czas, który pozostaje człowiekowi do jego swobodnej dyspozycji po wykonaniu czynności związanych z zaspokojeniem potrzeb biologicznych i higienicznych (sen, jedzenie, toaleta) oraz czynności obowiązkowych (praca, nauka, obowiązki rodzinne). Jest to czas, w którym człowiek ma większe możliwości wyboru czynności, które są dobrowolne, niezarobkowe i przyjemne. Rzeczywiste wzory zachowań dzieci i młodzieży w czasie wolnym są kształtowane przez rodzinę i nieformalne grupy rówieśnicze. Dzieci mają więcej czasu wolnego niż młodzież i dorośli. Występują tu jednak duże różnice indywidualne. Niekorzystnie jest, gdy ilość tego czasu jest zbyt mała (nadmierne obciążenie pracą i obowiązkami) oraz zbyt duża (zwykle towarzyszy temu nuda). Ze względów zdrowotnych dla zrekompensowania wielogodzinnego unieruchomienia uczniów w zamkniętych, często przeludnionych pomieszczeniach szczególnie zalecaną formą spędzania czasu wolnego jest przebywanie na powietrzu oraz aktywność ruchowa. Aktywność ruchowa w czasie wolnym większości dzieci, podobnie jak dorosłych, jest bardzo mała. Spędzanie czasu przed ekranem telewizora czy komputera, zajmuje najwięcej czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, co często ma negatywny wpływ na ich zdrowie i rozwój. Racjonalne organizowanie czasu pracy i wypoczynku jest bardzo ważne dla człowieka w każdym wieku. Największym problemem jest brak umiejętności organizowania czasu pracy i wypoczynku. Aby usunąć ten problem należy wszystkim uświadomić konieczność racjonalnego organizowania czasu pracy i wypoczynku.

Realizacja tak sformułowanych celów będzie polegała na stworzeniu warunków sprzyjających budowaniu lokalnej sieci bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Partnerstwo i współpraca lokalnych podmiotów działających w obszarze polityki społecznej umożliwią efektywniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów, które poprawią jakość życia mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY A:**POMOC OSOBOM BEZROBOTNYM**

Cele operacyjne		Czas realizacji (lata)	Źródło finansowania	Realizator
1. PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY NA TEMAT RYNKU PRACY				
Działania	1.Doskonalenie współpracy między MOPS a Powiatowym Urzędem Pracy	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2.Rozpoznanie niekorzystnych zjawisk społecznych będących skutkiem bezrobocia.			
2. ŁAGODZENIE SKUTKÓW DŁUGOTRWALEGO BEZROBOCIA				
Działania	1.Przygotowanie pracowników MOPS w zakresie umiejętności aktywizowania zawodowego osób bezrobotnych	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2.Wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania zatrudnienia			
	3.Podejmowanie działań prowadzących do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego u osób będących w trudnej sytuacji życiowej			
3. AKTYWIZACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM				
Działania	1.Opracowywanie i realizacja programów na rzecz zatrudnienia osób społecznie wykluczonych, bądź zagrożonych	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS, PUP
	2.Opracowywanie i realizacja programów na rzecz pomocy i integracji społecznej osób bezrobotnych i ich rodzin ze środowiskiem lokalnym			
	3.Realizacja projektów z funduszy krajowych i EFS			
	4.Organizacja prac społecznie użytecznych			
	5.Podejmowanie działań wolontarystycznych wśród bezrobotnych			

CEL STRATEGICZNY B:**PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ I PRZECIWDZIAŁANIE PRZESTĘPCZOŚCI**

Cele operacyjne		Czas realizacji (lata)	Źródło finansowania	Realizator
1. PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH				
Działania	1. Opracowywanie i rozpowszechnianie oferty pomocy dla całej rodziny osoby uzależnionej	Program corocznie uchwalany przez Radę Miasta 2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych			
	3. Udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie			
	4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży			
	5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.			
2. PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII				
Działania	1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.	Program corocznie uchwalany przez Radę Miasta 2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej.			
	3. Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży			
	4. Działalność informacyjno - edukacyjna oraz szkoleniowa			
	5. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych.			
3. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE				

Działania	1. Współpraca Zespołu Interdyscyplinarnego z przedstawicielami instytucji w celu realizacji procedury „Niebieskiej Karty”.	Program uchwalany przez Radę Miasta 2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Wspieranie organizacji pozarządowych i grup samopomocowych przeciwdziałających przemocy w rodzinie			
	3. Poradnictwo specjalistyczne dla ofiar przemocy i ich rodzin			
4. DZIAŁANIA NA RZECZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA W MIEŚCIE				
Działania	1. Monitoring miasta	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami a Powiatową Komendą Policji			
	3. Wzmoczone kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.			
	4. Wzmoczone patrole miasta przez Straż Miejską i Policję			

CEL STRATEGICZNY C:

POMOC I WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

	Cele operacyjne	Czas realizacji (lata)	Źródło finansowania	Realizator
1. WSPARCIE I AKTYWIZACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Działania	1. Akcje informacyjne na rzecz osób niepełnosprawnych	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem			
	3. Likwidacja barier architektonicznych			
	4. Utworzenie środowiskowego domu dla osób chorych psychicznie			
	5. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych			

2. DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUCJI I ORGANIZACJI DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Działania	1. Tworzenie grup samopomocowych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Rozwój oferty placówek wsparcia półstacjonarnego			
	3. Wdrażanie programów i projektów pomocowych na rzecz osób niepełnosprawnych			
	4. Wolontariat w pomocy osobom niepełnosprawnym			
	5. Rozwój oferty edukacyjnej kierowanej do seniorów			
	6. Imprezy integracyjne			

3. SYSTEM WSPARCIA DLA SENIORÓW

Działania	1. Rozwijanie niekonwencjonalnych form pomocy	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Wsparcie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym			
	3. Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój usług z zakresu opieki wychnieniowej			
	4. Rozwój wolontariatu na rzecz seniorów oraz angażującego seniorów na działania samopomocowe			
	5. Imprezy integracyjne			
	6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci, młodzieży i dorosłych z niepełnosprawnościami			
	7. Rozwój usług asystenckich, opiekuńczych, rehabilitacyjnych kierowanych do osób starszych			
	8. Opracowanie i wdrożenie programów pomocowych na rzecz osób starszych			
	9. Wzmocnienie roli rodziny w opiece nad osobami starszymi			

CEL STRATEGICZNY D:**POMOC RODZINOM Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYMI**

Cele operacyjne		Czas realizacji (lata)	Źródło finansowania	Realizator
1. POPRAWA KOMPETENCJI OPIEKUŃCZYCH W WYCHOWAWCZYCH RODZICÓW				
Działania	1. Wzmocnienie zdolności rodziców w zakresie opieki wychowania dzieci	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Rozwój asystentury rodzin			
	3. Rozwój mechanizmu rodziny wspierającej			
	4. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających rodziny doświadczające trudności opiekuńczych i wychowawczych			
2. POPRAWA WARUNKÓW ROZWOJU SPOŁECZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM				
Działania	1. Poprawa dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Rozwój systemu zaspokajania potrzeb bytowych dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem			
	3. Poprawa sytuacji materialnej (uzdolnionych) dzieci z rodzin ubogich			
	4. Rozwój oferty w zakresie aktywnego spędzania wolnego czasu przez dzieci / młodzież			
	5. Zapewnienie opieki pozalekcyjnej dzieciom doświadczającym niedostatków wychowawczych			
	6. Zabezpieczenie mieszkań komunalnych dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej			
3. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE				

Działania	1. Zapewnienie wsparcia dziecku doświadczającemu przemocy w rodzinie	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Zapewnienie dorosłym ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym terapii i mediacji rodzinnych			
	3. Monitoring przemocy w rodzinie			
	4. Organizacja wydarzeń informacyjno – edukacyjnych o tematyce przemocy w rodzinie			
	5. Wdrażanie specjalistycznych programów i projektów wspierających rodziny doświadczające przemocy			

4. WZMOCNIENIE SŁUŻB SYSTEMU WSPARCIA RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI

Działania	1. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się wsparciem rodzin niewydolnych wychowawczo	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOPS
	2. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie			
	3. Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz poprawy sytuacji rodziny z trudnościami			

CEL STRATEGICZNY E:

ORGANIZACJA ALTERNATYWNYCH FORM SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO

	Cele operacyjne	Czas realizacji (lata)	Źródło finansowania	Realizator
1. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU TURYSTYKI, SPORTU I REKREACJI				
Działania	1. Ożywienie roli boisk i hal sportowych w życiu sportowym Mławy	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOSiR
	2. Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w			

	upowszechnianiu turystyki, sportu i rekreacji			
	3. Uruchomienie punktu informacji turystycznej			
	4. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i walorów historycznych okolic			
	5. Opracowanie szlaków turystycznych w okolicy			
2. ZWIĘKSZENIE MIEJSC AKTYWNEGO WYPOCZYNKU				
Działania	1. Utworzenie ścieżek rowerowych	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOSiR
	2. Zwiększenie roli Zalewu w ofercie wypoczynkowej miasta			
	3. Uatrakcyjnienie ofert w dziedzinie sportu i rekreacji			
	4. Zwiększenie roli lasu miejskiego w ofercie wypoczynkowej miasta			
3. PROGRAMY NA RZECZ DZIECI I MŁODZIEŻY				
Działania	1. Wykorzystanie organizacji pozarządowych oraz wolontariuszy do organizacji i prowadzenia zajęć sportowo - rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży	2021-2025	Budżet Miasta, Fundusze zewnętrzne	Urząd Miasta, MOSiR, MDK
	2. Organizowanie imprez integracyjnych			
	3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci			

WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH:

- Liczba rodzin i dzieci objętych różnymi formami pomocy przez MOPS
- Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
- Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego
- Liczba rodzin, w których występuje przemoc w rodzinie
- Liczba osób uczestniczących w programach i projektach
- Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- Liczba zorganizowanych grup wsparcia i grup samopomocowych

- Liczba rodzin z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej

4.3. WDRAŻANIE I MONITORING STRATEGII

WDRAŻANIE STRATEGII		
ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
Przedłożenie strategii rozwiązywania problemów społecznych Radzie Miasta Mława	Dyrektor MOPS Mława	II kwartał 2021 r.
Przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na sesji Rady Miasta Mława	Rada Miasta Mława	II kwartał 2021 r.
Umieszczenie strategii na stronie internetowej Miasta Mława.	Urząd Miasta Mława MOPS Mława	II kwartał 2021 r.
Opracowywania programów z uwzględnieniem projektów i zadań mogących uzyskać wsparcie ze środków pomocowych	MOPS Mława	2021 – 2025
Realizacja zadań zgodnie z harmonogramem przyjętym w celach operacyjnych	Urząd Miasta Mława MOPS Mława	2021-2025
MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII		
ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
Monitorowanie działań przyjętych w Strategii rozwiązywania problemów społecznych	MOPS Mława	2021 - 2025
Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w programach operacyjnych.	MOPS Mława	Do 28 lutego każdego roku za poprzedni rok Burmistrzowi Miasta Mława
Ocena realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych.	Burmistrz Miasta Mława	I kwartał każdego roku za rok poprzedni
Ewaluacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych	MOPS Mława	Do końca każdego roku kalendarzowego
Aktualizacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych	MOPS Mława	wg potrzeb

5. UWAGI KOŃCOWE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Mławie obejmuje lata 2021 - 2025. Jest działaniem ciągłym i długofalowym. Nie jest dokumentem zamkniętym. Będzie podlegać modyfikacji na skutek zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych.

Przyjęta strategia pozwoli na tworzenie lokalnych programów mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych, poprawę sytuacji życiowej rodzin, integrację oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego jej mieszkańców. Umożliwi współpracę z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, przyczyni się do efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów.

Sukces realizacji zapisów strategii zależy od wielu czynników, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Największym z zagrożeń jest zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju spowodowanych różnymi przyczynami. Wzrost poziomu dochodów ludności stanowić będzie najlepszą gwarancję rozwiązywania podstawowych problemów społecznych.

Podjęcie działań i realizacja programów uzależnione będą od środków finansowych posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz.

Miasto Mława w swych zasobach nie posiada mieszkań chronionych, centrum integracji społecznej, ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Należałoby zatem w kolejnych latach rozważyć możliwości Miasta Mława w zakresie rozwijania usług socjalnych dla mieszkańców, co umożliwiłoby rozwijanie działań w obszarze aktywizacji społecznej zapobiegających izolacji i wykluczeniu społecznemu.

6. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW

BDL GUS - Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

DPS - Dom Pomocy Społecznej

DD – Dom Dziecka

KPP - Komenda Powiatowa Policji

KP PSP - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej

KPRES - Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

NK - Procedura „Niebieskie Karty”

OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej

OZPS - Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PPP - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PTUiW – Poradnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia

SRPS - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

PUP - Powiatowy Urząd Pracy

SPZOZ - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

ŚDS - Środowiskowy Dom Samopomocy

ZOW - Zespół Ośrodków Wsparcia

ZUS - Zakład Ubezpieczeń Społecznych

SPIS WYKRESÓW I TABEL

Wykres 1. Liczba mieszkańców Miasta Mława w latach 2016-2020	10
Wykres 2. Przyrost naturalny na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020.....	11
Wykres 3. Saldo migracji na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020.....	11
Wykres 4. Struktura wiekowa mieszkańców Miasta Mława w latach 2016-2020.....	12
Wykres 5. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020.....	13
Wykres 6. Bezrobocie na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020.....	15
Wykres 7. Rodziny korzystające z pomocy MOPS w latach 2016-2020.....	25
Wykres 8. Osoby korzystające ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2016-2020.....	26
Wykres 9. Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020	27
Wykres 10. Bezrobotni na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020	31
Wykres 11. Osoby korzystające ze świadczeń opiekuńczych w latach 2016-2020.....	35
Wykres 12. Osoby korzystające z ŚDS w Mławie w latach 2016-2020	38
Wykres 13. Pomoc materialna dla uczniów w latach 2016-2020	47
Wykres 14. Udzielone porady w ramach poradnictwa specjalistycznego w latach 2016-2020	52
Wykres 15. Liczba NK w latach 2016-2020	53
Tabela 1. Rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020.....	14
Tabela 2. Status osób bezrobotnych na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020.....	15
Tabela 3. Mieszkania komunalne i socjalne na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020 ...	16
Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne w latach 2016-2020	17
Tabela 5. Przestępstwa i zatrzymania na terenie Miasta Mława w latach 2016-2020	18
Tabela 7. Powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2016-2020.....	27
Tabela 8. Rodziny korzystające z powodu ubóstwa w latach 2016-2020.....	30
Tabela 9. Rodziny korzystające z powodu bezrobocia w latach 2016-2020	31
Tabela 10. Status osób bezrobotnych w latach 2016-2020	32
Tabela 11. Bezrobotni niepełnosprawni w powiecie mławskim w latach 2016-2020	33

Tabela 12. Pomoc udzielana z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby w latach 2016-2020.....	34
Tabela 13. Osoby korzystające ze świadczeń opiekuńczych w latach 2016-2020	36
Tabela 14. Osoby korzystające z dofinansowania ze środków PFRON w latach 2016-2020 .	37
Tabela 15. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2016-2020	40
Tabela 16. Pomoc w formie dożywiania w latach 2016-2020	41
Tabela 17. Rodziny objęte pracą asystenta rodziny w latach 2016-2020	42
Tabela 18. Opłata za dzieci przebywające w pieczy zastępczej i w DD w latach 2016-2020 .	43
Tabela 19. Świadczenie wychowawcze w latach 2016-2020.....	44
Tabela 20. Fundusz Alimentacyjny w latach 2016-2020.....	44
Tabela 21. Świadczenia rodzinne wraz z dodatkami w latach 2016-2020.....	46
Tabela 22. Wnioski na leczenie odwykowe w latach 2016-2020	48
Tabela 23. Osoby uzależnione i współuzależnione w latach 2016-2020.....	49
Tabela 24. Wykroczenia popełnione z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi w latach 2016-2020.....	50
Tabela 25. Bezdomność w latach 2016-2020.....	54
Tabela 26. Problemy dostrzegane przez mieszkańców Miasta Mława	56
Tabela 27. Najważniejsze problemy osób starszych i niepełnosprawnych.....	57
Tabela 28. Działania wskazane przez mieszkańców w celu rozwiązania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.	58
Tabela 29. Bezpieczeństwo mieszkańców w Mieście.....	59
Tabela 30. Problemy w zakresie edukacji	59
Tabela 31. Negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci	60
Tabela 32. Działania mające na celu złagodzenie lub rozwiązanie problemów społecznych na terenie miasta Mława	60

Aneks

Ankieta anonimowa

Zwracamy się z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety, na podstawie której zostanie opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mława na lata 2021-2025

1. Które z niżej wymienionych problemów dostrzega Pan/Pani na terenie miasta Mława:
(Proszę zaznaczyć właściwe odpowiedzi)

- Bezrobocie
- Uzależnienia
- Niezaradność życiowa
- Przemoc w rodzinie
- Ubóstwo
- Problemy osób starszych
- Bezdomność
- Niepełnosprawność
- Długotrwała lub ciężka choroba
- Bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych
- Samotne wychowywanie dzieci
- Zaniedbanie dzieci
- Przystępczość i chuligaństwo
- Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego
- Brak mieszkań
- Brak wsparcia w rodzinie
- Brak poczucia bezpieczeństwa
- Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe
- Inne (wymienić jakie).....

2. Które z w/w problemów społecznych nasiliły się Pana/Pani zdaniem w okresie pandemii?
(Proszę wymienić 5 najważniejszych problemów)

.....
.....

3. Które z problemów społecznych uważa Pan/Pani za najważniejsze u osób starszych i niepełnosprawnych (Proszę zaznaczyć właściwe odpowiedzi)

- Samotność, izolacja, wykluczenie społeczne
- Brak opieki ze strony rodziny
- Niskie źródło utrzymania
- Brak akceptacji w środowisku lokalnym
- Ograniczony dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej
- Ograniczone możliwości spędzania czasu wolnego

- Bariery architektoniczne w miejscach użyteczności publicznej
- Ograniczony dostęp do rynku pracy dla osób niepełnosprawnych
- Problemy psychologiczne i zdrowotne
- Ograniczona ilość miejsc w placówkach wsparcia dziennego i placówkach zapewniających całodobową opiekę
- Brak pomocy sąsiedzkiej
- Zbyt małe wsparcie wolontariuszy
- Inne (wymienić jakie).....

4. Które Pana/Pani zdaniem działania mogą mieć wpływ na rozwiązanie problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie (Proszę zaznaczyć właściwe odpowiedzi)

- Zapewnienie dzieciom pomocy psychologa i pedagoga w szkole
- Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
- Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych
- Udzielenie bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej
- Działania profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych
- Współpraca z policją, organizacjami pozarządowymi i instytucjami wspierającymi osoby uzależnione
- Inne (wymienić jakie)

5. Czy czuje się Pan /Pani bezpieczny/a na terenie miasta Mława ? (Proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

- Tak
- Raczej tak
- Nie
- Raczej nie
- Nie mam zdania
- Proszę wymienić trzy najbardziej niebezpieczne Pana/Pani zdaniem miejsca na terenie miasta Mława

6. Które problemy w zakresie edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze? (Proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

- Niewystarczająca możliwość zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3
- Niewystarczająca liczba placówek wychowania przedszkolnego
- Niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci

7. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/Pani najczęściej? (Proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

- Demoralizacja
- Zaniedbanie socjalne (niedożywienie, higiena)
- Przemoc
- Spożywanie alkoholu lub środków odurzających

- Uzależnienie od komputera, telefonu

8. Które z działań mogą wpłynąć na złagodzenie lub rozwiązanie problemów społecznych miasta Mława (Proszę zaznaczyć właściwe odpowiedzi)

- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych
- Aktywizacja i integracja społeczna
- Organizacja czasu wolnego
- Działania profilaktyczne w zakresie uzależnień
- Działania w zakresie edukacji
- Działania w zakresie sportu i rekreacji
- Poprawa dostępu do służby zdrowia
- Likwidacja barier architektonicznych
- Działania w zakresie bezpieczeństwa
- Pomoc osobom bezdomnym
- Działania na rzecz osób starszych i samotnych
- Działania na rzecz osób niepełnosprawnych
- Działania na rzecz rodzin z dziećmi
- Tworzenie nowych miejsc pracy
- Organizowanie szkoleń i kursów podnoszących kompetencje i kwalifikacje zawodowe
- Propagowanie zdrowego stylu życia
- Doskonalenie kompetencji wychowawczych rodziców

Metryczka

Płeć	Wiek	Wykształcenie	Status na rynku pracy
☐ Kobieta ☐ Mężczyzna	☐ 18 – 25 ☐ 26 – 35 ☐ 36 – 45 ☐ 46 – 55 ☐ 56 – 65 ☐ 66 i powyżej	☐ Niepełne podstawowe ☐ Podstawowe ☐ Gimnazjalne ☐ Zasadnicze zawodowe ☐ Średnie ☐ Policealne ☐ Wyższe	☐ Pracujący ☐ Niepracujący (nie zarejestrowany w PUP i nie pobierający świadczeń ZUS, KRUS) ☐ Bezrobotny ☐ Emeryt/rencista ☐ Inne (jaki?)

Prosimy o wypełnienie ankiety i dostarczenie lub przesłanie jej na adres: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej 06-500 Mława, ul. Narutowicza 6 lub na adres e – mailowy:

sekretariat@mops-mlawa.pl do dnia 19.03.2021r.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.